Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8-йил чиқиши.
7 АВГУСТ 1973 й.
СЕШАНБА
№ 183 (2167).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

1974 БЕШ ЙИЛЛИК: ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ЙИЛ — МЕҲНАТ ВАХТАСИ

КАМ МАБЛАҒ САРФЛАБ, КЎПЛАБ СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРАЙЛИК!

Сўз — ишлаб чиқариш илғорларига

Биз шаҳарча қураяпмиз

Таксида кетаётган йўловчиларнинг кўзи қатор, бежирим уйларга тушиб, бир пайт ҳайдовчининг елкасига туртишди.

— Тўхтанг.

Шофер нега, дегандай, уларга саволомуз боқди.

— Шофер ука, сиз бизни қаерга олиб кетаяпсиз? — деди йўловчиларнинг кексароғи.

— Бу қайси массив-а? Биз Қорақамишга бормоқчи эдик-ку? — дея бошқа йўловчи ҳам атрофга олазарак тикилди.

Гап нима ҳақида кетаётганлигини тушунган такси ҳайдовчи бирдан қаҳ-қаҳ отиб кулиб юборди.

— Шу Қорақамиш массиви-да, амаки, мана, бу чап томондаги уйлар массивнинг янги қурилаётган тўртинчи микрорайони, — деб тушунтирган бўлди у.

Дарвоқе шундай. Қорақамиш массивида кейинги пайтларда қурилиш-монтаж ишлари тез суръатлар билан олиб борилмоқда. Айниқса, биринчи Қорақамиш массивининг тўртинчи микрорайонида турар жой ва маданий-маиший бинолар қурилишининг суръати кишини қувонтиради.

Массивдаги янги биноларни «Главташкентстрой» «Жилстрой» трестининг қурилиш бошқармалари бунёд этмоқда. Қурилишда иштирок этаётган ҳар бир бинокор КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг ҳал қилувчи йилда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш ҳақидаги қарори асосида ўзаро мусобақалашиб меҳнат қилишмоқда.

«Главмосстрой»нинг бригада бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Николай Злобиннинг бригада пудрати методи бошқармаларимиз бригадаларида ҳам кенг қўлланиляпти. В. Якубович ва Н. Писаревский бошлиқ монтажчилар бригадаси коллективлари ҳам шу метод асосида меҳнат қилиб, кўплаб қурилиш материалларини иқтисод қилмоқдалар, қурилиш муддатини қисқартирмоқдалар.

Ҳал қилувчи йилни зафарлар билан якунлашга аҳд қилган бизнинг Ф. Орехов бошчилигидаги участкамиз коллективи ўтган етти ойликни муваффақиятли якунлашди. Бу йил участкамиз коллективининг кучи билан ноябрь ойининг ўрталарига қадар 30 та турар жой биноларининг пойдеворини битказиб, монтажчиларга топширишимиз керак эди. Биз ҳозиргача 20 та уйнинг пойдеворини тайёрлаб бўлдик. Биз йиллик планни сентябрь ойида бажариш ҳақида мажбурият қабул қилдик. Бунда Б. Шукуров, И. Матушевский, В. Чунихин бошлиқ комплекс ва В. Дрошенко, В. Пак бошлиқ монтажчилар бригадаларининг хизмати беқиёс катта бўлди.

Қорақамиш массивига бир келинг! У ерда сиз кўплаб қурилиш кранларини кўрасиз, кун сайин қад ростлаётган кўп қаватли бинолар, ўзининг машаққатли касбидан мамнун юзлаб қурувчиларни кўрасиз...

...Мана бу ерда — қурилиш ишлари жадал олиб борилаётган жойда, кечагина фойдаланишга топширилган, ҳали эшик, ромларидан бўёқ ҳиди кетиб улгурмаган биноларда уй тўйлари ўтказиляпти.

Шундай пайтларда мен ҳамкасбларимга:

— Қаранг, дўстим. Бу тўй, сизнинг ва бизнинг ҳам тўйимиз. Биноларнинг ҳар бирига томган пешона теримизнинг ғунчаси чечак очибди! — деб ҳайқиргим келади.

Равшан ЖЎРАЕВ,
«Главташкентстрой» «Жилстрой» тресги «Ташросстрой» бошқармасининг қурувчиси.

Янги усулнинг қулайлиги

«Ўзтрансспецстрой» ишлаб чиқариш бирлашмасининг асфальт-бетон заводи коллективи етти ойлик маҳсулот ишлаб чиқариш планини муддатидан илгари бажарди. Пландаги 2 миллион 195 минг сўмлик ўрнига 2 миллион 408 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Бу қувончли натижаларга ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаштириш туфайли эришилмоқда. Яқинда бу ерда ғишт заводлари тажрибаси асосида маҳсулот тайёрлашнинг илғор усули жорий қилинди. Натижада, бир кунда 30-35 тонна маҳсулот тайёрлаш имконияти туғилди. Илгари эса бир кунда 5-6 тонна асфальт-бетон ишлаб чиқарилар эди.

Шунингдек, ҳозир корхонада қўл меҳнатини талаб қиладиган бошқа ишларни ҳам механизация зиммасига юклаш тадбирлари белгиланмоқда.

Меҳнат унумдорлиги ортади

СССР приборсозлик саноати министрлигининг махсус конструкторлик технология бюросида Тошкентдаги совға буюмлари заводи учун янги поток линияси лойиҳаси яратишга киришилди. Бу линияда аллюмин буюмлар тайёрланади.

Поток линияси ишга туширилгач, қўл меҳнати қисқариб, унумдорлик бир неча баравар ортади.

Шунингдек, корхонада ярим ой шаклидаги тилла сирғалар ишлаб чиқариш технологияси ўзлаштирилди. Шу йили бу янги маҳсулотдан 5 минг дона тайёрланади.

Комбинат реконструкция қилинмоқда

1-уйсозлик комбинати қайта реконструкция қилинмоқда. Бу ерда турар жой бинолари учун янги хил темир-бетон панеллари тайёрлаш технологияси ўзлаштирилмоқда.

Бунинг учун «Ўзгипротяжпром» институти коллективи лойиҳаси асосида «Средазстроймашавтоматизация» бошқармаси 15 та конвейер тайёрлади. Бу конвейерлар бетонларни автоматик равишда узатиб беришга мўлжалланган.

Янги хил панеллардан қурилган турар жой бинолари қулай бўлиши билан бирга уларнинг ремонти осонлашади.

Шу йили янги нусхадаги панеллар бинолар қурилишига юборилади.

Тошкент трактор заводининг экспорт цехида кўпгина қардош социалистик мамлакатларнинг буюртмалари бажарилаяпти.

СУРАТДА: цехнинг зарбдор пардозчи ишчиларидан Галина Герасимова билан Александра Захарова ўртоқлар қардош Куба қишлоқ кооперативлари учун тайёрланаётган тракторлардан бирига жило бермоқдалар.

М. Нуриддинов фотолари.

Пойтахт партия ташкилотларида

СЕКРЕТАРЛАР КУНИ

Кеча Ленин район партия комитетининг мажлислар залига райондаги партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотларининг секретарлари тўпландилар. Бу ерда секретарлар куни бўлиб ўтди. Унда Ўзбекистон КП Ленин район комитетининг биринчи секретари И. И. Федоринов район саноат корхоналари ишчи коллективларининг зарбдор йилнинг ўтган ойлари мобайнида ишлаб чиқаришда қўлга киритган меҳнат муваффақиятлари, техника тараққиётини тезлаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш борасидаги ибратли тадбирлари ҳақида, айрим корхоналарнинг маҳсулотни реализация қилиш бўйича топшириқларни бажармаслик сабаблари тўғрисида гапирди. Шунингдек, партия-ҳисобот сайлов йиғилишларини ўтказиш, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг шонли 50 йиллик юбилейига тайёргарлик билан боғлиқ масалалар тўғрисида ҳам фикрлашиб олинди. Ленин район партия комитетининг секретари И. И. Мельникова СССР Олий Советининг «Халқ маорифи тўғрисида ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар Қонун Асослари»нинг бажарилиши тўғрисида гапирди.

ТОНГГИ газеталарда

◆ Совет ҳукуматининг таклифига биноан Эрон Бош министри Амир Аббос Ҳувайдо расмий визит билан 6 августда Москвага келди.

◆ Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қардош республикалар — Тожикистон ССР, Туркманистон ССР ва Озарбайжон ССР ўзаро текшириш бригадаларининг иш якунларини кўриб чиқди. Бу ҳақда «Социалистик мусобақани кенг авж олдирайлик» сарлавҳаси остида хабар қилинади.

◆ КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан СССРда меҳмон бўлиб турган Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретари Борис Велчев Ўзбекистонга келди.

◆ Совет ҳукуматининг таклифига биноан Япония Бош министри Какуэй Танака шу йил октябрь ойининг биринчи ярмида расмий визит билан Совет Иттифоқига келади.

◆ Космик фазони ва қуёш системаси планеталарини тадқиқ қилиш программасига мувофиқ 1973 йил 5 августда Москва вақти билан соат 20 дан 46 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Марс—6» планеталараро автомат станцияси учирилди. Бу учиришдан асосий мақсад — Марс планетасини ва унинг атрофидаги фазони, шунингдек планеталараро муҳитнинг қандайлигини тадқиқ қилишдир.

АВТОСТАНЦИЯ ҚАЙТА ҚУРИЛАДИ

Октябрь колхоз бозори ёнидаги «Келес» автостанцияси тўла равишда реконструкция қилинмоқда. У ҳозирги талаб, эҳтиёжларга жавоб бермай қолган эди.

Чиройли кўркам бино, диспетчерлик хоналари, гулхоналар.. Автостанция келгусида ана шундай кўринишга эга бўлади. У фойдаланишга топширилгач, Чимкент, Кўктерак, Сариоғоч ва бошқа жойларга қатнаб турган автобуслар миқдори кўпайтирилади. Автостанция бозордан 1 метр 80 сантиметр баландликда бўлади.

Ҳозиргача автостанциянинг Сағбон кўчасига туташган майдонни асфальтлаб қўйилди.

Қурилиш ишларини — 2-уйсозлик комбинати «Гордорремонт» тресги билан ҳамкорликда олиб бормоқда. Реконструкция лойиҳасини эса республика Автомобиль транспорти министрлигининг меҳнатни илмий ташкил этиш маркази коллективи тузиб берди.

Янги автостанция шу йилнинг охирида йўловчиларга хизмат кўрсатабошлайди.

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ

МЕХАНИЗАТОРЛАРНИНГ ЯНГИ ОТРЯДИ

ОҚҚЎРҒОН (Тошкент области). Оққўрғон районининг хўжаликларига «Зангори кема» капитанларининг янги отряди келди. 96 ёш деҳқон «Ўзсельхозтехника» район бирлашмаси ҳузурида ташкил этилган пахта териш машиналарининг механик ҳайдовчиларини тайёрлайдиган курсни тамомлашди. Уларнинг ҳаммаси колхозлар ва совхозларга йўлланма олишди. Улар кузда пахта теримида қатнашадилар.

Ҳозир шу бирлашмада механик-ҳайдовчилар малакасини ошириш курсларида тингловчиларнинг бир группаси ўқишни тамомламоқда.

ШАВКАТЛИ МЕҲНАТ УЧУН МУКОФОТ

«Главсредазирсовхозстрой» коллективи бинокорлар куни шарафига яхши совға олди. Бутуниттифоқ социалистик мусобақасининг шу йил иккинчи квартал якунларига мувофиқ бу коллективга СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳамда қишлоқ хўжалиги ва тайёрлаш ишчилари хизматчилари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи бериладиган бўлди.

ДАЛА ШИЙПОНИДА — КЎЧМА КЛУБ

БЕШАРИҚ. (Фарғона области). Киров номли совхоздаги Умиябиби Исроилова бригадасининг дала шийпонига тушки овқат вақтида район кўчма клубининг активлари меҳмон бўлиб келишди.

Улар совхозчилар билан бирга чой ичишиб, болаларни тарбиялаш, ишни, турмушни ташкил этиш тўғрисида суҳбатлашишди. Киров район прокурори Ш. Қорабошчев меҳнатчи хотин-қизлар ва болалик хотинларни муҳофаза қилувчи совет қонунларини тушунтириб берди. Район хотин-қизлар советининг раиси И. Охунжонова, Киров номли посёлка Совети раисининг ўринбосари А. Тўраев, Яккатут қишлоқ Совети раисининг ўринбосари Ҳ. Қодирова, врач М. Абдураҳмонова фойдали маслаҳатлар беришди.

Хотин-қизлар кўчма клуби билан бирга келган ҳаваскор артистлар концерт қўйиб, ҳаммани хушнуд қилишди.

ИЛЬИЧ ТЎҒРИСИДА ФИЛЬМЛАР

ҚАРШИ. Қашқадарё областида ўтказилаётган кинофестиваль РСДРП II съездининг 70 йиллигига бағишланди. В. И. Лениннинг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида ҳикоя қилувчи кинолентлар томошабинларда катта қизиқиш туғдирмоқда.

Гастролга жўнашди

Сурхондарё область музикали драма театрининг концерт бригадаси Туркманистон ССРнинг Чоржўй областига бир ой гастрол бериш учун жўнаб кетишди. Термизлик артистлар колхоз, совхозларнинг, ишчи посёлкаларининг клубларида ва Чоржўй шаҳарида концерт берадилар.

Айни вақтда Сурхондарё областида Туркманистон ССР халқ артисти Роза Худойберганова раҳбарлигида «Амударё тароналари» деб аталган Чоржўй эстрада группасининг гастроли бошланди. Дастлабки концертлар муваффақият билан ўтди. Туркманистондан келган меҳмонлар Термиз районидаги пахтакорлар учун ана шу концертларни бердилар. Жарқўрғон районининг қишлоқ меҳнатчилари ва область марказининг аҳолиси ҳам қардош республика артистларининг санъати билан танишадилар.

(ЎзТАГ).

БЕРУНИЙ ДАВРИГА МОСЛАБ...

Тошкентдаги ўйинчоқлар фабрикасининг бош рассоми Г. В. Шклярская улуғ ўзбек олими Абу Райҳон Беруний яшаган даврга оид китобларни, расмларни узоқ вақт ўрганди. Галина Васильевнани олим яшаган даврдаги кишиларнинг қандай кийинганликлари қизиқтирарди.

Ниҳоят, изланишлар, ўз самарасини берди. Фабрикада шарқча либос кийган бежирим қўғирчоқлар пайдо бўлди. Беруний замондошларига ўхшаб кийинтирилган бу қўғирчоқлар орасида сочлари иккита қилиб ўрилган қизлар, чиройли камзул кийган йигитлар ҳам бор.

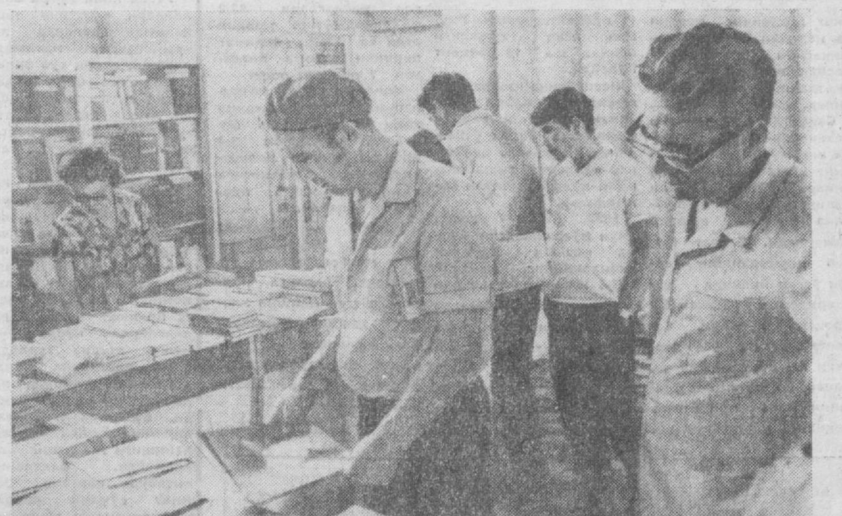

Правда Востока кўчасида жойлашган 109-китоб дўконида. Бу ердан халқ хўжалигининг турли соҳаларига оид илмий-техник ҳамда бадиий адабиётларни, газета ва журналларни харид қилиш мумкин.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

⊙ ХАНОЙ. ВДР транспорт ва алоқа министрлигига қарашли механика заводи лойиҳачи инженерлари коллективининг зўр ғайрат билан қилган ижодий меҳнати катта муваффақият билан тугади: мамлакатда тайёрланган лойиҳа асосида дарё порти учун мўлжалланган кўтариш крани ишлаб чиқарилди. Вьетнамлик конструкторларнинг дастлабки маҳсулоти бўлган бу кран синов вақтида ихчам ва қулай эканлигини ҳамда икки тонна келадиган юкни 6 метр баландликка кўтаришга ҳамда шу юкни 17 метргача бўлган масофага элтишга қодир эканлигини кўрсатди. Янги кран Қизил дарёдаги Шонтай дарё портида ўрнатилади. Уч ишчи янги кран ёрдами билан икки кун давомида 30 тонналик баржага юк ортиши ва ундан юкни тушириши мумкин. Ҳозир ана шундай ҳажмдаги ишни 5—6 суткада 20 киши бажармоқда.

Вьетнамлик инженерлар ВДР дарё портлари учун бундан ҳам кучлироқ кўтариш кранининг лойиҳасини тайёрламоқдалар.

⊙ ГАВАНА. Кубадаги Ольгине шаҳрида Орьенде университетининг филиали очилди. Унинг 4 та факультетида қарийб икки минг студент таълим олади.

⊙ СОФИЯ. Қарийб ярим миллион кишини бирлаштирган бадиий ҳаваскорларнинг салкам 15 минг коллективи Болгария шаҳар ва қишлоқларида концерт бермоқда. Бултур бадиий ҳаваскорлик коллективлари ва ансамбллари 65 минг концерт бердилар.

⊙ ЛОНДОН. 1969 йил августидан бери Шимолий Ирландиядаги тўқнашувлар натижасида 354 киши ўлди, дейилади ҳукуматнинг бу ерда эълон қилинган докладида. Сўнгги 12 ой мобайнида Ольстердаги Британия ҳарбий маъмурлари 1500 га яқин ирландияликни «террорчилик ҳаракати»да айблаганлиги ҳам шу докладда айтилган. Уларнинг кўпчилиги католиклар кварталида истиқомат қилади.

⊙ ТОКИО. Япониянинг «Дайити Тюо Кисэн» ва «Сиова қайун» кемачилик компаниялари Япония билан ВДР портлари ўртасидаги кема қатновини яна бошлаб юборишга қарор берганлигини эълон қилдилар. Бу компанияларнинг дастлабки кемалари август ойининг ўрталарида ВДР га қараб йўл олади. Япония билан ВДР ўртасидаги бевосита кема қатнови бундан саккиз йил муқаддам тўхтатилган эди.

⊙ БЕРЛИН. ГДР юқори синф ўқувчиларидан 60 мингга яқин бола бу йил ўз каникулларини ёзги лагерларда ўтказмоқда. Йигит-қизлар сабзавот ҳосилини ва мевани йиғиб-териб олишда кооператор деҳқонларга ёрдам бермоқдалар, қурилишларда меҳнат қилмоқдалар, спорт мусобақаларида, бадиий ҳаваскорлик кечаларида қатнашмоқдалар.

⊙ НЬЮ-ЙОРК. Қўшма Штатларнинг шарқи-шимолий районларида қаттиқ сел ёғиб, сув тошқинлари бўлди. Нью-Жерси штатида табиий офат катта вайронлик келтирди. Юзлаб оилалар сув босган районлардан кўчирилди, тошқинда қолиб ўлганлар бор. Баъзи жойларда сув 5 метр кўтарилди.

(ТАСС).

ПРАГА марказида мамлакатда энг йирик универсал магазинлардан бирининг қурилиши бошлаб юборилди. Етти қаватли магазиннинг фойдали сатҳи 11 минг квадрат метрни ташкил этади. Ўз-ўзига хизмат ва савдонинг бошқа илғор усуллари жорий этилишига қарамай, бу ерда мингга яқин сотувчи ишлайди.

СУРАТДА: универсал магазин қурилишида.

ЧТК—ТАСС фотоси.

Оқ йўл, тартиб посбонлари

Милиция формасидаги кишилар жамоат тартиби посбонлигида серган туришибди. Уларнинг меҳнати янада самаралироқ бўлиши учун кўп нарсани билиш керак. Ана шундай билимларни уларга СССР Ички ишлар министрлигининг Тошкент Олий милиция мактаби беради. Куни неча бу билим юрти навбатдаги ёш мутахассисларга ҳаётга йўлланма берди.

— Бу мактабимизнинг кундузги бўлимини тугатган учинчи ва энг кўпсонли отрядидир, — ҳикоя қилади мактабнинг кекса ўқитувчиси, ўқув бўлими бошлиғининг ўринбосари М. М. Приймак. — Мактабимиз 1958 йили ташкил этилган. 1964 йилгача у СССР Ички ишлар министрлиги олий мактабининг бўлими эди, кейинчалик факультетга айлантирилди. 1967 йилдан бошлаб эса ҳозирги номи билан атала бошлади. Бизга асосан Ўзбекистон, Туркманистон ва Тожикистоннинг узоқ қишлоқларидан армия хизматини ўтаб қайтган ёшлар ўқишга келади. Ҳозиргача ўқишга киришни истаб ариза берганлар 300 дан ошиб кетди.

Кўчанинг ўртасида ёш милиция офицерларининг уч колоннаси саф тортади. Ҳозиргина уларга лейтенант унвони берилиши ҳақидаги СССР Ички ишлар министрлигининг буйруғи ўқиб эшиттирилди. Ёш жамоат тартибининг посбонлари ниҳоятда ҳаяжонланишган, тўрт йил ўқиб кутилган дақиқалар-диплом топшириш муросими яқинлашмоқда. Генерал Давидов аълочи ўқувчилар — хоразмлик К. Алламовга, чоржўйлик З. С. Зариповга, тошкентлик Г. И. Еремьянц ва И. А. Ефремовга ҳужжатларни топширар экан уларни самимий табриклайди ва мустақил фаолиятларида катта муваффақиятлар тилайди.

Мен мактабни аъло баҳолар билан тугаллаган К. Алламов ва З. Зарипов билан суҳбатлашдим.

— Мен Хоразм областидан келганман, — ҳикоя қилади Алламов. — Қишлоқ участка касалхонасида фельдшер бўлиб ишлар эдим. Газетада Ички ишлар министрлигининг Олий мактабига кириш учун конкурс эълон қилинганлигини ўқиганимдан сўнг ўз ҳаётимни ана шу машаққатли ва масъулиятли касбга бағишлашга қарор қилдим. Аввалига ўқиш оғир бўлди. Аммо ўқитувчилар менга ўхшаб қийналаётганларга кўмаклашишди, программа материалларини тўла ўзлаштиришимизга ёрдам беришди. Шу туфайли мен мактабни аъло баҳолар билан тугаллашга, бўлажак фаолиятимга яхши кўникмалар олишига муваффақ бўлдим.

— Тўрт йил давомида бу мактаб биз учун ўз уйимиздек бўлиб қолди, — сўзини давом эттиради З. Зарипов. — Биз ўз раҳбарларимиз билан фахрланамиз ва улардан жуда миннатдормиз. Совет милицияси ходими деган юксак номга муносиб бўламиз деб ваъда берамиз.

..Тиз чўкиш командаси янграйди. Мактаб байроғи билан хайрлашиш дақиқалари етиб келди. Елкалари оша қизил лента осилган байроқдорлар барабан садолари остида шахдам одим ташлаб Қизил байроқни олиб ўтишади. Ҳамма ёш офицерлар Ватан, жонажон Коммунистик партия ишига содиқ бўлиш, Тошкент Олий милиция мактаби битирувчиси деган номни шараф билан оқлашга қасамёд қиладилар.

Г. БРИНСКИХ.

Беш йиллик вахтасида

СУРАТДА: Тошкент лак-бўёқ заводи гидротормоз суюқликлари ишлаб чиқариш участкасининг зарбдор ишчиларидан (чапдан ўнгга) Мавлуда Валиаҳмедова, Раиса Хоменко ва Анастасия Волкова тасвирланган. Сменада 3 минг ўрнига 3,5—4 минг бутилка гидротормоз суюқликлари тайёрлаётган бу пешқадам ишчи аёллар шу кунларда бўлғуси йил ҳисобига меҳнат қилаётирлар.

Тошкент консерва заводининг коллективи ҳар куни 10 минглаарча банка турли хил консервалар ишлаб чиқармоқда. Ушбу суратда сиз консерва ишлаб чиқаришнинг моҳир усталари бўлган мева цехи ишчиларидан (чапдан ўнгга) Ваъсима Айзамова, Мунира Алиева ҳамда Нафиса Имомова ўртоқларни иш жараёнида кўриб турибсиз. Бу илғор ишчилар смена топшириқларини бир ярим баравар бажармоқдалар.

●Социалистик мажбурият изидан

ЗАФАРЛАРГА ЭЛТАЁТГАН ТАДБИРЛАР

▲ МУСОБАҚАНИНГ ЯНГИ БОСҚИЧИ
▲ ПАРТИЯ ҚАРОРЛАРИ — АМАЛДА
▲ МАЖБУРИЯТ ИККИ ЯРИМ БАРАВАР ОШИРИБ БАЖАРИЛДИ.
▲ ЕТТИ ЎРНИГА ТЎҚҚИЗ ЯНГИ МАҲСУЛОТ.
▲ БЕШ ЙИЛЛИК МАРРАДАН ЎЗГАНЛАР.

Завод партия комитетининг секретари В. Фрошгейзер билан завком раиси Н. Пусько ўртоқлар партком хонасида муҳим иш билан банд эди. Заводнинг ўн икки асосий ва ёрдамчи ишлаб чиқарувчи цехлари партия ташкилотларининг секретарлари ўз коллективлари ўртасида ишлаб чиқилган тадбирларни шу ерга келтириб топширгач, партком секретари ва завком раиси билан бир йиллик ишлаб чиқариш плани юзасидан фикрлашиб олишди.

...Ниҳоят завод бўйича амалий тадбирлар белгиланди. Бу тадбирлар юзаки, шунчаки расмиятчилик учун қабул қилиниб, қоғозда қолиб кетадиган тадбирлар эмасди.

1973 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш учун Бутуниттифоқ социалистик мусобақасиня авж олдириш тўғрисида партия ва ҳукуматимиз қабул қилган қарорни амалга ошириш юзасидан белгиланган тадбирлар агрегат заводи коллективининг партия-хўжалик актив йиғилишида кўриб чиқилди ва тасдиқланди... Мана орадан ярим йилдан ортиқ вақт ўтди. Қайта партком хонасига кириб борганимизда секретарь Владимир Владимирович очиқ чеҳра билан кутиб олди.

Коллектив раҳбарининг кайфияти қандай бўлиши кўп жиҳатдан ишнинг муваффақиятига боғлик. Келишимиздан мақсад ҳам зарбдор йил учун белгиланган тадбирлар қандай амалга оширилаётганлигини, давлат плани ва қабул қилинган социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётганлигини билиш. Партия ва ҳукумат қарорини амалга ошириш юзасидан белгиланган ўн етти бандли тадбирлар рўйхатини стол устига қўйиб, секретарга мурожаат қилдик:

— Владимир Владимирович, марҳамат қилиб айтингчи, тадбирлар қандай амалга оширилмоқда?

— Аввало шуни айтиш кераккн, — дейди В. Фрошгейзер,— аҳил коллективимиз фақат ўз имкониятларидан келиб чиққан тадбирларнигина эмас, балки ҳар қандай топшириқларни шараф билан бажаришга одатланган. Буни кўп йиллик иш тажрибасида синаб келмоқдамиз. Чунки, бизда кўп ҳолларда зарур ва муҳим топшириқларни бажаришга тўғри келади. Бунинг исботи учун биргина мисолнинг ўзи кифоя.

Агрегатчилар маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш бўйича етти ойлик топшириқни муддатидан илгари бажарган ҳолда, планга қўшимча 127 минг сўмлик маҳсулот реализация қилишга муваффақ бўлдилар.

Коллектив ҳал қилувчи йилда технология жараёнларини такомиллаштириш, мамлакатимиз қишлоқ хўжалик машиналари учун редукторлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, ишлаб чиқарилган редукторларнинг техникавий даражаси ва эксплуатацион пухталигини ошириш, металлни тежаб сарфлаш ва уни истеъмол қилиш нормаларини камайтириш, прогрессив техника жараёнларини жорий қилишни тезлаштириш, станоклардан фойдаланиш коэффициентини ошириш учун курашмоқда. Қарорда белгиланган ана шу аниқ вазифаларнинг амалга оширилиши тўғрисидаги фактларга тўхтаб ўтайлик.

Ҳозир завод цехларида қишлоқ хўжалик машиналари учун уч юздан ортиқ номда ҳар хил редукторлар тайёрланмоқда. Ана шу асосий маҳсулот ишлаб чиқариш етти ойлик плани ҳамма номенклатура бўйича ошириб адо этилганлиги коллектив эришган меҳнат ютуқларининг асосийси ҳисобланади. Улар бу билан ўнлаб заводларнинг ўз маҳсулотларини белгиланган муддатда ишлаб чиқаришларини таъминладилар. Шунинг билан бирга, бу йил етти номда ва моделда янги маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириш белгиланган эди. Шу кунгача тўққиз номда янги маҳсулот ишлаб чқариш ўзлаштирилди. Бу масала ҳар қандай ишлаб чиқариш шароитида ҳам катта меҳнат ва маблағ талаб қилади.

Биргина Украинада тайёрланадиган ғалла ўриш комбайнлари учун саккиз номда редукторлар тайёрлаб жўнатилади. Ҳозир янги ўзлаштирилган редуктор ҳисобига уларнинг сони тўққизтага етди.

Янги техника ва илғор технологияни, рационализаторлик ва новаторлар таклифлари, НОТ планларини ишлаб чиқаришга жорий этиш йўли билан катта иқтисодий фойда олинмоқда. Маҳсулот таннархини камайтиришдан 60 минг сўмдан зиёд, қўшимча маҳсулот реализация қилишдан қарийб бир юз эллик минг сўмлик, НОТ планини амалга оширишдан олти минг сўмлик, рационализаторлик таклифларидан юз минг сўмликка яқин соф фойда олинди. Буларга иқтисодий тежамкорлик юришида фаол қатнашиб, тежалган ўн тоннага яқин рангли металлни, ярим миллион киловатт-соат электр энергия, 150 тонна шартли ёнилғи, юз гека-калорий иссиқлик энергиясидан келган иқтисодий фойдани қўшса корхона ишчиларининг моддий манфаатдорлик фонди накадар ортиб бораётганлигини яққол кўриш мумкин.

План ва социалистик мажбуриятлар муваффақиятли бажарилиши билан бирга, корхонада катта реконструкция ва янги қурилиш ишлари кетмоқда. Мавжуд цехлардаги ишлар механизациялаштирилмоқда. Бу ишларни амалга оширишда завод маъмурияти, партия ва касаба союз комитетига цех ва бўлимларнинг коммунистлари, раҳбарлари яқиндан ёрдам беришмоқда.

Масалан, коммунист В. С. Куделя бошлиқ механизация бўлими коллективини олиб кўрайлик. Улар маҳсулот сақлаш омборида катта реконструкция ишларини олиб боришмоқда. Юк тушириш ва ортиш ишлари тўла механизациялаштирилмоқда. Шестерналар ишлаб чиқарадиган 10-цехи тўла механизациялаштирилмоқда. Бу ерда металларни ташиб келтиришдан, то металл қириндиларини чиқариб ташлашгача бўлган ишларнинг ҳаммаси механизация зиммасига юклатилади. Ер остида металл қириндиларини чиқариб ташлайдиган 85 метрли конвейер қурилди. 5, 1, 20-цехларда ҳам шу каби ишлар амалга оширилмоқда.

Коллектив қабул қилган ва ўз вақтида амалга оширилаётган тадбирлар меҳнат зафарларига элтяпти. Унинг мақсади социалистик мусобақани янада авж олдиришга, уни янги босқичларда олиб боришга қаратилгандир. Тадбирлар планининг асосий мақсади — коллективни ўз олдига қўйилган вазифаларни амалга оширишга, яъни ишлаб чиқариш планининг бажарилишига, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилашга, коллективни коммунистик руҳда тарбиялашга, меҳнат интизомини мустаҳкамлашга эришишдан иборатдир. Ана шу мақсадга эришиш учун меҳнаткашларни сафарбар этишда коммунистлар меҳнат намуналарини кўрсатмоқдалар ва партиясиз ишчиларни ўз кетларидан эргаштирмоқдалар.

Меҳнат ютуқлари билан бирга меҳнаткашларнинг ўз касбларига нисбатан онгли муносабатда бўлиш, умумколлектив ишига муносиб ҳисса қўшиш, социалистик мусобақада фаол қатнашиш каби ҳис-туйғулари ҳам камол топяпти. Натижада заводда икки цех коммунистик меҳнат коллективи деган номга сазовор бўлди. Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилида яна бир цех, икки бўлим, беш участка ана шу шарафли ном учун курашмоқда.

Корхонада ташкил этилган социалистик мусобақанинг ҳамма турларида икки мингга яқин киши қатнашаётган бўлса, шулардан саккиз юздан ортиқ ишчи-хизматчи коммунистик меҳнат зарбдори, деган шарафли номни оқлаб келяпти.

Заводнинг уч юздан ортиқ коммунистлари 1973 йил плани ва социалистик мажбуриятларнинг муддатидан олдин бажарилишида авангардлик қилмоқдалар. Беш йиллик бошида бошланган социалистик мусобақа тобора янги-янги босқичларга кўтарилмоқда. Шу туфайли саккиз ишчи беш йиллик шахсий планларини муддатидан илгари — икки ярим йилда бажаришга муваффақ бўлди, 17 ишчи беш йилликни тўрт йилда, элликдан ортиқ киши беш йилликни тўрт ярим йилда бажариш учун курашмоқда.

А. ОБИДХЎЖАЕВ.

Харидорлар клуби

ТОШКЕНТ НОНИ. СИФАТЛИМИ?

Аҳолини олий навли нон маҳсулотлари билан таъминлаш нон-булка маҳсулотларининг турларини кенгайтириш масаласи бўйича бир неча ойдан бери газетамиз саҳифаларида мунозара материаллари бериб борилаяпти. Юқоридаги рубрика остида босилаётган мақолалар кўпчиликда жуда катта қизиқиш уйғотиб, кўплаб газетхонларимиздан редакциямизга бир талай мактублар келди.

Оқшомхонларимизнинг юборган бир неча хатларида (А. Рустамова, И. Наклесников, А. Бризгалов ва бошқалар) нон-булка маҳсулотлари тайёрлайдиган корхоналар билан дўконларнинг хизматчилари ўртасида яхши алоқалар ўрнатиш тўғрисида қимматли таклифлар айтилган.

Харидорларнинг талаб истакларини инобатга олиб ва «Узглавхлеб»нинг ташаббуси билан яқинда нон-патир ишлаб чиқариш комбинатининг 2-корхонасида савдо-матлубот конференцияси ўтказилди.

Ишлаб чиқаришнинг имкониятлари ва унинг ўзига хос томонларини ўрганиш, савдо ходимлари ва харидорларнинг талаб ва истакларини аниқлаш ва шунга ўхшаш масалаларни ўрганиш бўйича ана шундай учрашувларни бундан буён ҳам шаҳримизнинг барча нон-булка маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган корхоналарида ўтказишга қарор қилинди.

САВДО—МАТЛУБОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Ўзбек оби нонларининг шуҳрати жуда кўп жойларгача етиб борган. Қадимдан нон халқимизнинг зўр меҳмондўстлигини ифодаловчи ажойиб бир рамзий маъно касб этиб келаяпти. Ана шу нон туфайли дастурхонимиз ўзгача чиройга эга, ана шу нонимиз байрам кунлари ва оддий кунларимизда дастурхонимизни безайди. Ўзбек оби нонларининг бир тишламини еган киши унинг мазасига қойил қолади.

Ҳа, чиндан ҳам нон бизнинг ризқи-рўзимиз, дастурхонимиз зийнатидир. Шунинг учун ҳам тошкентликлар нон магазинларида ва ўзлари тузайдиган дастурхонда фақат аъло сифатли, ранг-баранг маҳсулотларнинг бўлишини жуда-жуда хоҳлашади.

Аҳолининг ана шундай миллий нонларга бўлган эҳтиёжини янада тўлароқ қондириш мақсадида шаҳримизда нон патирлар ишлаб чиқарадиган комбинат ташкил этилган эди.

Хўш, бу корхона ўз олдига қўйилган вазифаларни қандай бажараяпти? Қўққисдан олиб қараганда корхона зиммасидаги вазифаларни яхши бажараяпти, деган хулосага келиш мумкин. Бир сутка мобайнида комбинат нонвойлари 15 тоннага етказиб ҳар хил нонларни-патир, оби нон, гижда, «Тошкент» ва бошқа нонларни тайёрлаяпти. Кeракли ишлаб чиқариш резервлари қувватига эга бўлган бу корхона «Ташхлеботорг» буюртмаси бўйича бундай маҳсулотдан яна кўплаб тайёрлаши ҳам мумкин.

Шундай қилиб, корхонада тайёрланаётган маҳсулотлар миқдори бўйича кўнгилдагидек. Хўш, бу нонларнинг сифати қандай?

Ихтисослаштирилган корхонанинг нонлари халқимиз ўртасида кенг шуҳрат қозона олмаганлиги кишини жуда ажаблантиради. Харидорлар ихтисослаштирилмаган корхоналарда тайёрланган ва магазинларда сотилаётган оби нонларни анча севиб сотиб олишади.

Конференцияда «Ташхлеботорг»нинг 32-магазин мудири А. Эшонова шундай деди:

— Илгарилари харидорлар патирларни севиб сотиб олишарди. Оби нонларни ўзбеклар севиб тановвул этишади. Лекин уларнинг кўпчилиги кўпчилик ҳолларда булка нонларни сотиб олишни афзал деб билишади. Хўш, бунга нима дейсиз? Афтидан, корхонада унинг шуҳрати учун етарли курашилмайди, у ерда харидорларнинг талаб ва истаклари етарли ҳисобга олинмайди. Оби нонларнинг сифати ҳам ҳар доим яхши бўлавермайди. Гоҳида у қорайиб, куйиб кетган, пишмаган, хом бўлади. Ахир мана шу нонлар бизнинг мулкимиз, ризқи-рўзимизку! Масалан, мен сотиш учун 100 килограмм ўрнига фақат 50 килограмм ана шундай нонларни оламан. Ишлаб чиқариш технологиясига қатъий риоя этиш, нонларни бракка чиқарувчиларнинг ролини ошириш керак.

И. Дрига (Ҳамза район озиқ-овқат савдоси) ҳам ўз нутқида юқоридаги камчиликларни кўрсатиб ўтди. У ихтисослаштирилган комбинатнинг оби нонларини реализация қилиш тенг ярмига камайиб кетганини, 13 тийинлик патирга талаб пасайганини айтди.

Конференцияда маҳсулотлар принцип жиҳатидан ишлаб чиқариш талабларига — механизациялашган тандир талабларига жавоб бераётганлиги ҳам қайд қилиб ўтилди. Хўш шундай экан, оби нонларга талабнинг пасайиб кетгани боиси нимада?

Масалан, патир нонларни тайёрлашни олайлик. Илгарилари уларга ёғ солинар, ва бу нонларга эҳтиёж катта эди. Эндиликда эса бутунлай бошқача манзара. Унга ёғ солинмаётир. Шунинг учун бу ноннинг мазаси ҳам кўнгилдагидек эмас, тезда қотиб қолади.

Сут маҳсулотлари чиқитларини қўллаш ана шу муаммони ҳал этишда анча ёрдам берган бўлур эди. Лекин корхона раҳбарлари сут комбинати раҳбарлари билан негадир тил топиша олмаётир.

Ана шу масала бўйича 60-магазин мудири К. Шукурованинг айтган мулоҳазалари диққатга сазовордир.

— Нон-патир комбинатининг патирларига нега талаб пасайиб кетди? Хўш, нега 3-нон заводининг ана шундай нонларини харидорлар талашиб олишаяпти? Гап шундаки, заводда бундай нонларга ёғ солинаяпти. Ана шу масалани ҳал этишни ўйлаб кўриш пайти келмадимикан? Маҳсулот сифатига ҳам эътиборни кучайтириш керак. Комбинатнинг 50 процентгача оби нонларини тез-тез қайтариб юбориилаверилиши яхши эмас. Бизнинг магазинимиз Октябрь бозорида жойлашган. Шунинг учун ҳам биз бир кунда 1 тоннадан ортиқ нонни реализация қиламиз.

Балки, корхонада ўз касбининг ҳақиқий усталари бўлган мутахассислар йўқмикан? Йўқ, корхонада ана шундай кадрлар — юксак навли нон маҳсулотлари ишлаб чиқаришга қурби етадиган мутахассислар бор.

Матлубот конференцияси ўтказилган корхонанинг клубида биринчи ва иккинчи ишлаб чиқариш корхоналарида ёпилган нонларнинг виставкаси ташкил этилди. Нонвойлар тайёрлаган патир, оби нон, «Тошкент» нони ва булкалар ўзининг кўриниши, тайёрланиши, яхши мазаси билан ҳамманинг диққатини ўзига тортди. Улар маҳорат билан тайёрланган эди.

Бу ерда ҳамма гап технологияга риоя қилишда қолган экан. Кўпчилик ҳолларда бу технология бузилади. Мана бунга мисол:

Оби нонлар тайёрланадиган механика-тандир цехида тўртта печ ишлаб турибди. Бу печлар механик пуркагичлар билан жиҳозланган. Потокдан чиқаётган оби нонларга пуркаладиган сув нонларга яхши тус беради. Бу нарса ноннинг тез қотиб қолмаслигини ҳам таъминлайди. Айниқса у айни жазирама кезларда катта аҳамият касб этади.

Бироқ, магазинларга келтириладиган аксарият кўпчилик оби нонлар ана шундай сифатга, яхши тусга эга эмас.

Бундай ҳол шунинг учун рўй берадики, финишга етганда ишлаб чиқариш технологияси бузилади. Сув пуркалмаган оби нонлар потокдан олинаверади...

Конференцияда энг муҳим масалалардан яна бири — нон-булка маҳсулотларини магазинларга элтиб бериш графиги тўғрисидаги масала ҳам кўтарилди.

— Одатда нонлар куннинг иккинчи ярмида ташилади, — дейди Куйбишев район озиқ-овқат савдосининг товаршуноси Л. Пешехонова. Лекин харидорлар эрталаб айниқса кўп бўлади. Шунинг учун ҳам графикни ўзгартириш ва маҳсулотларни соат 7—10 ўртасида ташиш керак. Буни қандай қилиб яхши ташкил этиш тўғрисида ўйлаб кўриш лозим.

«Узглавхлеб» ишлаб чиқариш бўлимининг бошлиғи С. Сазанова, Октябрь район озиқ-овқат савдосининг катта товаршуноси В. Козлов, нон-патир комбинатининг директори Ҳ. Муҳамадхонов, корхона таъминот бўлимининг бошлиғи Д. Акбаров, бош инженер вазифасини бажарувчи В. Добриднева, мастер-нонвой Р. Азизов, 36-магазин мудири И. Шермуҳамедов, Фрунзе район озиқ-овқат савдосининг катта товаршуноси П. Лузгин ва бошқалар етилган масалаларни атрофлича ҳал қилдилар, нонларни магазинларга етказиб беришни тартибга келтириш, тайёрланаётган маҳсулот сифатини яхшилаш бўйича қимматли мулоҳазаларни айтдилар.

«Ташхлебторг» саноат ишлаб чиқариш вакилларининг магазин мудирлари билан учрашуви шак-шубҳасиз фойдали учрашувдир. Ана шундай конференцияларда харидорларнинг ўзлари ҳам иштирок этсалар айни муддао бўлур эди.

М. АВЕРИН.

„Гуцульщчина“ фирмасининг муваффақияти

Прикарпатия ҳунармандларининг буюмлари — СССР халқ ижоди усталари буюмлари виставкаларининг доимий экспонатидир. Бундан 30 йилдан сал кўпроқ муқаддам Украина ҳукуматининг қарори билан Косова шаҳрида «Гуцульщчина» бадиий-саноат фирмаси ташкил этилиб, унга якка тартибда ишловчи халқ усталаридан бир нечта юзтаси бирлаштирилганди. Булар орасида Совет Иттифоқидан ташқарида ҳам номи маълум бўлган ёғочга гул ўйувчилар Юрий ва Василий Корпанюки, дарпарда тўқувчи, Тарас Шевченко номидаги Украина ССР Давлат мукофотига сазовор бўлган Ганна Василашчук, тўқувчи Ганна Дручкив ва бошқалар бор эди.

Гуцульшчинанинг буюмлари — гиламлар, ёғочдан ишланган гулдор буюмлар, сервизлар, ҳайкаллар, миллий газламалар, мисдан ишланган буюмлар, рангли бадиий ойналар, сопол буюмларга (ҳаммаси минг номдан кўпроқ) фақат бизнинг мамлакатимизда эмас, балки 20 чет эл мамлакатида ҳам талаб катта. Прикарпатия халқ усталарининг санъат асарларини сотиб олувчи мамлакатлар орасида АҚШ, Канада, Англия, Франция, Бельгия, Япония, ГФР бор.

Петр ИЛЬИН.
АПН.

РОССИЯНИНГ МЕҲНАТ ОДИМЛАРИ

Россия Федерациясининг меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини бажара бориб ва 1973 йил халқ хўжалик планини муддатидан илгари бажариш учун мусобақалашиб, биринчи ярим йилликда халқ хўжалигини ривожлантириш, аҳолининг моддий ва маданий турмуш даражасини ошириш соҳасида янги муваффақиятларни қўлга киритдилар.

Саноатда маҳсулотни реализация қилиш ҳамда энг муҳим буюмларнинг кўпчилигини ишлаб чиқариш ярим йиллик плани умуман республика бўйича ошириб бажарилди. Саноат ишлаб чиқаришининг ўсиши ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 6,7 процент кўпайди. Саноатда меҳнат унумдорлиги 5,5 процент ўсди. Саноат маҳсулоти ўсишининг 84 процентига меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига эришилди.

Корхоналар ишидаги техникавий-иқтисодий кўрсаткичлар яхшиланди. Саноат маҳсулотининг таннархи арзонлашди. 1972 йил биринчи ярмига нисбатан саноатдан олинган фойда 11 процентга ошди. Умуман халқ хўжалиги бўйича эса 10 процент кўпайди.

Республика қишлоқ хўжалиги ходимлари кўкламги дала ишларини уюшқоқлик билан ўтказдилар. Колхоз ва совхозлар кўкламги экиш планини муваффақиятли бажардилар.

1973 йилги ҳосил учун мўлжалланган барча қишлоқ хўжалик экинларининг майдони 125,4 миллион гектарни ташкил этди. Шундан 77 миллион гектарини донли экинлар майдони эгаллаган. Утган йилга нисбатан донли экинлар, қанд лавлаги, кунгабоқар, картошка, сабзавот экинлари майдони кенгайтирилди. Сут етиштириш 5 процент, тухум тайёрлаш 11 процент кўпайди. Умуман олганда гўшт етиштириш бирмунча қисқарди. Биринчи ярим йиллик учун белгиланган чорвачилик маҳсулотларини харид қилиш халқ хўжалик плани умуман ошириб бажарилди.

Утган ярим йилликда давлат капитал маблағлари ҳисобига умумий қиммати 11,8 миллиард сўмлик асосий фондлар ишга туширилди. Шу давр ичида давлат капитал маблағлари 22,2 миллиард сўмни ташкил этди ва 1972 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 7 процент ошди.

Ишчилар ва хизматчиларнинг ойлик ўртача иш ҳақи ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 3,4 процент ошди. Колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақ 5 процент кўпайди.

Уй-жой ва маданий-маиший қурилишлар кенг миқёсда давом эттирилди. Аҳолига кўрсатилаётган маиший хизмат ҳажми кенгайди. Халқ маорифи ва маданият соҳаларида янги муваффақиятлар қўлга киритилди.

(ТАСС).

БУГУНГИ ТОШКЕНТ.

СУРАТДА: Тошкентнинг энг йирик магистрал кўчаларидан бўлган Максим Горький проспекти.
М. Нуриддинов фотолари.

●Қишга тайёрмисиз?

РЕМОНТ НЕГА КЕЧИКЯПТИ?

Кейинги вақтларда шаҳримизда кўп қаватли бинолар кўпайиб бораяпти. Ана шунга кўра аҳолини иссиқ сув билан таъминлаш эҳтиёжи ҳам ошди. 1972 йилда Чилонзор районида, Юнусобод массивида қозонхоналар қурилиб ишга туширилган эди.

«Таштеплосеть» идораси қозонхоналарни ремонт қилишни негадир пайсалга солиб келяпти. Ҳозирғача фақат битта насос станцияси ремонтдан чиқарилди, холос. Шу ярим йилликда 3700 погон метр ремонт ишлари амалга оширилди. Бу эса кўрсатилган нормадан анча оз.

Қозонхоналарни қишки мавсумга тайёрлаш ишлари район тармоқларида ҳам суст олиб борилаётир. Кўпгина кичик тармоқли қозонхоналарда ремонт ишлари ҳали ҳам бошланмаган.

Утган йили идора бошлиқлари «қотириб ташлаймиз» қабилида иш тутишганди. Натижада аҳолини иссиқ сув билан таъминлаш бир ойдан ортиқ вақт кечикиб қолди. Агар иш суръати ҳозирги тахлитда борса, бу йил ҳам шу ҳол такрорланиши турган гап. Мисол учун Навоий кўчаси 3-«А» уйдаги қозонхонани ремонт қилиш ишлари шу ойнинг бошларида тугалланиши керак эди. Қозонхонадаги ремонт ишлари чўзилиб кетяпти. В. Силянтиев, А. Брюков, Қ. Умаралиевлардан иборат 3—4 ишчи ишлаб турибди, холос. Қозонхона ичида деталь ва қувурлар пала-партиш уюлиб ётибди. Бу ердаги ишлар бир-икки ойда тугалланишига ишонгинг ҳам келмайди. Ваҳоланки октябрь ойигача 350 минг сўмлик ремонт ишлари амалга оширилиши, 80 дан ортиқ катта ва кичик қозонхона ремонтдан чиқарилиб эксплуатацияга тайёр ҳолга келтирилиши керак. Ҳозирга қадар бу ишнинг ярмиси ҳам бажариб бўлинмаганлиги кишини ранжитади.

Сулаймонова кўчасидаги 3-қозонхонани кўздан кечирайлик. Буни биринчи уй бошқармасидагилар ремонтдан чиқариши лозим. Аммо ҳеч ким қозонхонага қадам ранжида қилмаяпти. Ичкарига киравершидаги зиналар ўпирилиб кетган, дераза ва ромлар синиб ётибди. Худди шу ерда оёқ остида занг босиб ётган деталларни кўриб ачиниб кетасиз. Учоқ боши ҳам ремонт талаб. Қозонхона юқорисидаги қувур синиб қийшайиб қолган. Қозонхона ланг очиқ, қаровсиз ҳолда ётибди.

Сулаймонова кўчаси 51-уйдаги қозонхонада ҳам аҳвол шу. Ремонт бошлаш ҳеч кимнинг тушига ҳам кирмаган. Қозонхона завхози К. Акбаров; «Қурилиш ишларини тугатсак, қозонхона ремонтини бошлаб юборамиз, ҳали қиш узоқ» — дейди.

Тарас Шевченко кўчасидаги 13-А уйда, А. Қаҳҳор кўчасидаги 31-уйда, Олмазор кўчасидаги 20-уйда, Глинка кўчасидаги 9-уйда жойлашган қозонхоналар сентябрнинг иккинчи ярмигача тўлиқ ремонтдан чиқарилиши лозим бўлса ҳам, ҳамон ишлар ўлда-жўлда. Район қозонхоналари идорасининг директори Д. Ф. Черкашев «Октябрь ойигача ҳамма қозонхоналарни ремонт қилишга улгурамиз. Ҳали вақт эрта», — деган важ-карсон билан сусткашлик қилиб келяпти.

Идорадагилар 1973 йил, 15 март кунги йиғилиш қарорида қозонхоналарни муддатидан илгари ремонтдан чиқаришга қарор қилиб, бу борада баъзи чора тадбирларни белгилаган эдилар. Бепарволик оқибатида ишлар ҳамон орқага сурилиб, ўлда-жўлда қолиб кетаяпти. Бу ҳолга зудлик билан барҳам бериш, ўтган йилги хатоларни такрорламаслик учун корхона, муассаса ва ташкилотлар бир ёқадан бош чиқариб, ремонт ишларини тезлатишлари лозим. Район қозонхоналарини ремонт қилишдек долзарб ишни орқага суришга ҳеч кимнинг ҳақи йўқ. Қозонхона иши билан шуғулланувчи мутахассислар буни жиддий ўйлаб кўришлари лозим.

Д. ҲАҚНАЗАРОВ.

БАРЧА ИШНИ ТЕХНИКА БАЖАРМОҚДА

Гуруч комбинатига юқори унумли автоматлар ўрнатилганидан бери бу ерда унумдорлик ортиб, ойлик планлар муддатидан илгари бажариладиган бўлиб қолди. Қоғоз қопчаларга гуруч жойлайдиган автоматнинг ўзи бир неча ишчининг вазифасини бажармоқда. Бошқа бир автомат эса бир сменада 80 минг дона қоғоз қопча тайёрлайди.

Яқинда корхонада яна бир янги мослама ўрнатилди. У қоғоз ўрамларини қирқиб бермоқда.

Шунингдек, тайёр маҳсулотларни вагонларга ортиш ишлари ҳам автоматлаштирилди.

● *Янгича анъаналар—ҳаётга*

ИНСОНИЙЛИК — ОИЛА ПОЙДЕВОРИ

Кўпгина «Оқшомхон»лар редакциямизга хат йўллаб, янгича анъаналар, маросимлар, тўйлар, шунингдек, баъзи эскилик сарқитларининг ҳаётимизга тўғаноқ бўлаётгани ҳақида мақола беришимизни илтимос қилишган. Шу муносабат билан редакция янги урф-одатларни жорий қилиш республика комиссиясининг раиси, фалсафа фанлари доктори, профессор Эркин Юсуповнинг қуйидаги мақоласини диққатингизга ҳавола этади.

СЎНГГИ вақтларда республикамиз матбуоти саҳифаларида, телевидение ва радиода янги урф-одатларни жорий қилиш, ҳаётимизда ҳануз сақланиб келаётган, кишиларимизнинг моддий фаровонлигини ўсишига, ёшларимизнинг тарбияси, ғоявий ва маънавий камолотига салбий таъсир этаётган зарарли урф-одатлар ва маросимларни бартараф этиш йўллари ҳақида кўпгина фикр ва мулоҳазалар ўртага ташланди. Ана шундан сўнг республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларидаги ишчилар, хизматчилар, колхозчилардан юзлаб хатлар келди ва келмоқда. Бу хатларда тўйларни ўтказиш тартиби, ҳаётимиздаги эскилик сарқитларига қарши курашиш йўллари ҳақида жиддий ўйлаб кўриш вақти келди дейилади.

Бу ҳақда ўйлаш ҳозирги куннинг муҳим вазифаларидан бири. Мен бу масала юзасидан олдин бирор жиддий нарса дея олмаганман. Баъзи ўртоқлар ҳаётимизда учраб турган эскилик сарқитларига қарши курашишни арзимас бир нарса деб қарайдилар. Шунинг учун ҳам баъзан «сен олим бўла туриб нега майда-чуйда нарсаларга бош қотирасан, бекорга вақт ўтказишнинг хожати борми?» дейишади. Лекин мен бундай фикрларга қўшила олмайман.

Ҳаётимизда рўй бераётган нарсалар турлича ва турли соҳаларга оид бўлиши мумкин. Уларнинг моҳияти катта-кичиклигига қараб эмас, балки ҳозирги кунда ижтимоий, маданий тараққиётимиз учун бўлган таъсири билан белгиланади. Ҳар бир ҳодиса кишиларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларнинг турмуш маданиятини юксалтириш, янги урф-одатларни ҳаётга кенг жорий қилиш, эскилик сарқитларига қарши курашиш билан боғлиқ бўлар экан, у ниҳоятда муҳим масаладир.

Коммунистик тузум биздан фақат моддий мўл-кўлликкина эмас; балки, маданий, маънавий ва ғоявий камолот ҳам талаб қилади. Шу туфайли ҳар бир коммунист виждонли совет кишиси, қандай лавозимни эгаллаши ва ким бўлишидан қатъий назар, турмуш фаровонлигининг юксалишига, кишиларимизнинг, айниқса ёшларимизнинг маънавий, маданий ва ғоявий камолотига салбий таъсир этадиган эскилик сарқитларига бефарқ қарай олмайди.

Биз бахтли замонда яшамоқдамиз. Ҳар кунимиз бирбиридан яхши. Қорнимиз тўқ, устимиз бутун, тинч ижодий меҳнат гаштини сурмоқдамиз. Партиямиз ва жонажон совет ҳукуматимиз ҳар бир совет кишисининг бахтли, фаровон турмушини таъминлаш, ёшларнинг порлоқ келажак йўлларини очиш учун барча чора ва тадбирларни кўрмоқда. Биз партиямиз чизиб берган ҳар бир улкан режани фидокорона меҳнатимиз, билимимиз, ақл ва заковотимизга таяниб амалга оширамиз. Эскилик сарқитларига қарши муттасил кураш олиб бориш, коммунистик маданиятни юксалтириш, ёш авлодни маданий ва ғоявий етуклик руҳида тарбиялаш ана шундай улкан режалардан биридир.

Ёшлар келажакни ўз қўллари билан қурадилар. Уларнинг маънавий етуклиги, ширин турмуши, инсоний меҳнатнинг қадрига етиши, жамиятимизнинг муносиб аъзоси бўлиши ҳозир учун ҳам, келажак учун ҳам аҳамиятлидир. Ана шу камолотга таъсир этувчи омиллардан бири ёшларнинг оилавий турмушларидир. Оила — жамиятимизнинг ажралмас таркибий қисмидир. Оиланинг мустаҳкам пойдевори, ўзаро ҳурмат ва муҳаббат асосида бўлиши ҳар бир ёш йигит ва қиз учун, улар тарбиялаш лозим бўлган фарзандлар учун ҳам катта аҳамиятга эга. Халқимиз қадимдан «қуш уясида кўрганини қилади» деган мақолни ҳурмат билан тилга олиб келади. Бу ердаги катта маъно — оиладаги вазият, эр ва хотиннинг ўзаро ҳурмати, ахлоқий ва маданий қиёфаси, болаларга бевосита таъсир этадиган катта бир омилдир деган фикрдир. Шунинг учун ҳам биз ҳозир ҳар бир совет оиласини у пайдо бўлган дастлабки кунданоқ мустаҳкам заминга таянтириб барпо этишга ҳаракат қилмоғимиз, ёшларнинг ширин турмушига раҳна соладиган эски урф-одатларга қарши аёвсиз кураш олиб боришимиз зарур. Бинобарин, янги оила қандай бўлиши икки ёшнинг тақдири учунгина эмас, балки бутун жамиятимизнинг тақдири учун муҳимдир.

Мен бу ўринда ёшлар севги, ҳурмат, муҳаббат асосида турмуш қуришига раҳна солаётган икки мисол ҳақида гапирмоқчиман. Албатта, бу мисолларда икки фактга доир нарсани эмас, балки жамиятимизда ҳануз кўплаб учраб турадиган бир ҳолни кўрамиз.

Тошкент шаҳар Қорақамиш массивида турувчи Ниёзохунова Зулфия бизга хат ёзиб, қуйидаги саволларни ўртага қўяди. «Нима учун баъзи одамлар турмуш қуришда миллат ажратади? Турли миллатга мансуб бўлган йигит ва қизлар қайси фазилатлари билан бирбирига тенг бўла олмайди? Нима учун айрим ҳолларда бир-бирини севган ва ҳурмат қилган йигит билан қиз турли миллатга мансуб бўлганлиги учунгина бирга турмуш қура олмайдилар?» Албатта, бу саволларда жуда катта маъно бор. Бу саволлар ҳаммани қизиқтиради. Бундай саволларнинг туғилишига сабаб бўлган ҳодисалар ҳаётимизда ҳали ҳам учраб туради. Севги миллат танламайди. Биз барча миллатлар қўлни-қўлга бериб, дўстона оилага бирлашиб коммунизм пойдеворини барпо этаётган даврда яшаяпмиз. Шунинг учун ҳам севиш ёки севилиш ҳар бир кишининг виждоний бурчи. Ҳалол ва соф муҳаббат, яхши ният, инсоний виждон асосида икки ёш турмуш қурса бундай оила, қуёв ва келин қайси миллатга мансуб бўлишидан қатъий назар, бахтли бўлади.

Ҳозирги кунда миллатларнинг яқинлашиши интернационал оилаларнинг кўпайишига олиб келмоқда. Бу ҳол нуқсон эмас, балки жамиятимиз, кишиларимиз камолотини, халқларимиз ўртасидаги дўстлик, биродарлик ва яқинликнинг тимсолидир. Зулфия ўз хатида шундай дейди: «Мен бир йигитни севаман, у ҳам мени севади. Бир неча йилдан бери учрашиб турамиз. Умрбод бирга бўлишга аҳди-паймонмиз. Менинг отам уйғур, онам эса татар. Йигитнинг ота-онаси мен бошқа миллатга мансуб эканлигимни ҳисобга олиб, бизнинг турмуш қуришимизга қаршилик кўрсатмоқда. Бу қаршилик йигитнинг ҳам, менинг ҳам энг ширин орзуларимизни йўққа чиқариш олдида турибди, — дейди. Йигитнинг отаси Тошкент олий ўқув юртларидан бирида химиядан дарс берар экан. Бу ҳол бизнинг жамиятимиз учун нуқсон ва шундай хатога йўл қўйган одамни эса кечириб бўлмайди. Ота-она ўз фарзандига фақат ўз миллатига мансуб бўлган келин топиб бергандагина уни бахтли қила оладими? Эҳтимол химия ўқитувчиси бўлган одам ўзи дарс бераётган ёшларга халқлар дўстлиги, интернационал тарбия ҳақида ҳам маълумотлар берар. Нима учун улар ўз фарзандининг бахти фақат ўз миллатидан келин олишда деб биладилар. Бундай ҳоллар жамиятимиздаги ёшларимиз тарбиясига салбий таъсир этадиган кечириб бўлмас бир нуқсон эканини тушунмайдиларми?

Шу кунларда менинг олдимга бир она келиб, ўзи Тошкент қишлоқ хўжалик институтида лаборантка бўлиб ишлашини, ўғли эса шу институтнинг ўрмончилик факультетини тугатганини айтди. Ўз хатини у «Қуда томондан қилинган ноўрин одатлардан, ҳақоратлардан дили вайрон бўлган онадан деб билурсиз» деб бошлаган. Келинг, шу ерда яхши ният билан фарзанд ўстирган онанинг арзу додига қулоқ солиб, ақл ва виждон билан хулоса қилиб кўрайлик. «Мен, — дейди у, — ўз ўғлимни тарбияладим, ва яхши ният билан ўстирдим. У оила қуриб ширин турмуш кечирса, уларнинг фарзандларини тарбиялаш менинг энг олий ниятим эди. Лекин нима қилайки, баъзи бир майда-чуйда нарсалар бир неча йилдан буён менинг дилимни эзиб келмоқда. Бу, ўғлим ва келинимнинг ширин турмуши омонат бир девордек чайқалиб туришига сабаб бўлмоқда. Кишиларнинг яхши ниятларига раҳна солувчи бу ҳолат ҳам эскиликнинг зарарли сарқитлари билан боғланган. Тўйдан олдин маҳалла билан бамаслаҳат келинни уйига юбориладиган ҳамма нарсалар тайёрланади. Бунда келин-куёв сарполар, тўй учун керак бўладиган озиқ-овқатлар ҳаммаси юборилган. Нима учундир улар ичида бир кило оқ қанд ва бир салла юбориш унутилди. Ана шу куниёқ қуда томон, яъни қизнинг онаси бир кило оқ қанд юбормадинг, деб бутун маҳаллага жар солиб, ҳамманинг дилини вайрон қилди. Шу бир кило қандни деб қизи учун олиб қўйилган гарнитурни ҳам куёвникига юбормайман деб туриб олди. Орадан бир оз вақт ўтгач, олий маълумотли куёв армия сафига чақирилган. Қудалар эса «ўғлинг армияга бормаган экан, нега уни уйладинг, қизимизнинг умрини бекорга ўтказмоқчимисан» деб яна жар сола бошладилар. Йигит армиядан келгач, бешик тўйи вақтида ва қуда чақириқда қуда томондан келганларга 12 дона беқасам тўн, 4 та қийиқ, 48 да дўппи кийгизиб юборилди. Эртасига хотинлар келганда эса қизнинг отасига яна 5 метр сурп қўйилган. Шундан кейин қизнинг онаси «менинг эрим чолмиди, нега унга сурп қўясан?» деб яна жанжал кўтардилар. Кўрдингизми, қандай бир арзимаган, ҳеч қачон инсонлик қадрини ўлчай олмайдиган нарсалар кишиларнинг ширин турмушига раҳна солмоқда, жуда кўп гап-сўзларга сабаб бўлмоқда, яхши ният билан турмуш қурган икки ёшнинг ўзаро мусабатини ҳам бузмоқда. «Онанинг бундай хатти-ҳаракатлари дейди ўз хатида у аёл, қизига ҳам таъсир этди. У ҳам ўз онасининг гапига кириб эрига ва менга қўполлик қилиб, арзимаган нарсалар устидан жанжал чиқара бошлади. Мен келинимга ишонаман, у ҳалол, виждонли қиз, ўғлимни севади. Мен бор кучим билан уни тарбиялашга уринаман. Лекин онасининг молпарастлик билан боғлиқ бўлган фарзандининг бахтини яхшилашга хизмат қилмайдиган ғийбатлари шу ёш оиланинг пойдеворига раҳна солмоқда».

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Ҳурматли отахонлар, онахонлар! Сиз ҳаётнинг ҳамма икир-чикирини билган, ақлли, ажойиб ўғил-қизлар етиштирган кишиларсиз. Ахир виждон билан ўйлаб кўринг, арзимаган бир килограмм оқ қанд, бир дона салла юбормагани учун бўлажак ёрининг остонасига ҳали қадам қўймаган қизни куёвдан ва уни ота-онасидан совитиб нимага эришамиз? Агар қиз янги хонадонга кўнгли совиб кирса, эрини, унинг яқинларини ҳурмат қилмаса, арзимаган нарсаларни таъма қилса, бундай оила мустаҳкам бўла оладими? Агар қиз бола молпараст ота-онанинг ғийбати таъсирида эридан ажраб уйига келса, унинг ёш фарзандлари тирик етим бўлса, бу кимнинг бахти-ю, кимнинг бахтсизлиги? Ахир, тўй бир кунда ўтиб кетади. Биз арзимаган латта-путта учун қиз чиқариб, ўғил уйлантирмаймиз-ку! Ҳамма ота-онанинг мақсади ўз фарзандларини ширин турмушидир. Шундай экан, айрим майда-чуйда нарсага паст кетиб, икки ёшнинг турмушини бошидан бошлаб совитиш кимнинг манфаатига тўғри келади!?

Бундай ҳодисаларга бефарқ қараб бўлмайди. Кўпинча фалончи келинига ноҳақ азоб бермоқда, куёвини бекордан бекорга жабрламоқда деб айтамиз ва четда томошабин бўлиб тура берамиз. Ҳозир бундай ҳодисага бефарқ қараб бўлмайди. Бундай зарарли сарқитларга қарши бутун жамоатчилик кураш олиб бормоғи зарур. Мен юқорида кўрсатган аёл ўз хатини шундай деб тамомлаган: «Урфи-одатимиз деб қарзга ботсак, урфи-одатимиз деб ман-манлик қилиб, ўзимизни йўқотиб қўйсак, урфи-одатимиз деб икки ёшни бахтсиз қилиб, болаларини сарсон қилиб, тирик етим қилсак. Ахир, буларнинг ҳаммасига қачон чек қўйилади. Бу ҳақиқий инсонпарварлик эмас-ку! Биз меҳнатсевар ёшларимизнинг ширин-шакар турмушига тўғаноқ бўлмасак. Ҳозир кўр йиқилса ҳам бир бурда ноннинг устига тушадиган замонда яшамоқдамиз. Қуйни олиб пўстак дейдиган замонлар ўтиб кетди. Бойларга қиз сотадиган, ёшларнинг турмушини бузадиган, йигит ва қизларни бахтсиз қиладиган замонлар аллақачонлар ўтиб кетган».

Мен бу фикрларга тўла қўшиламан. Аминманки, барча виждонли кишилар ҳам бу фикрни тўла маъқулласалар керак.

Э. ЮСУПОВ,
профессор.

ТОНГ САДОСИ

Тўртинчи сентябрда Олмаотада Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг V конференцияси очилади. «Жазувши» нашриёти рус тилида Африка шоирларининг «Тонгги садолар» деб номланган шеърлар тўпламини босиб чиқарди.

Тўплам авторлари Африкадаги ўн тўққиз мамлакат — Фил суяги қирғоғи, Гана, Гвинея, Зоир, Кения, Конго Халқ Республикаси, Малагасийск Республикаси, Мали, Нигерия, Сенегал, Танзания, Уганда, Жанубий Африка Республикаси ҳамда Шимолий Африка мамлакатлари шоирларидир. Улар ўз халқининг қисмати ҳақида ижод қилишган. Гарчанд шоирлар турли мамлакатлардан бўлсалар ҳам уларнинг овози ягона қудратли ҳайқириққа айланиб, озод этилган Африка тонгини куйлаётгандек бўлади.

Тўпламда Гэбриел Окар ёки Питер Абрахамс сингари Африка адабиётининг таниқли арбоблари билан бир қаторда ёш шоирларнинг асарлари ҳам ўрин олган. Шеърларни шоир Михаил Курганцев таржима қилган.

Юрий **КОВАЛЕНКО.**
АПН.

„СИЗНИЯМ ОЛИБ УЧАМАН"

Шуҳратжоннинг ойиси,
Тонгда ишга кетади.
Уйда унинг кўп вақти,
Бувиси-ла ўтади.
Баъзан Шуҳрат
ҳовлида

Отин миниб чопади,
Эртак тинглаб гоҳида,
Топишмоқлар топади.
Бувисига Шуҳратжон.
Бирам меҳрибон,
ғамхўр.

Айтганларин бажариб,
Олар олқиш,
ташаккур.

Ракетасин учириб,
Югурганда ортидан
Кўкка боқар—
боққандай—

Космолётнинг
бортидан.

Бувижони кузатиб,
Қувониб дер бир
олам;

— Йиқилмагин
туртиниб,

Эҳтиёт бўл, жон
болам...

Шуҳрат дер: — Мен
катта бўп.

Оймомани қучаман —
Хафа бўлманг,

бувижон,
Сизниям оп учаман!..

Қурбон УЗОҚОВ.

Жаҳон ойнаси

ТАСС ва АПН мухбирлари хабар қиладилар

Руминия кимёгарларининг муваффақиятлари

БУХАРЕСТ. Крайова шаҳридаги химия комбинатининг ходимлари шу йилнинг бошидан бери плandan ташқари ўн минг тоннага яқин минерал ўғит ва бошқа маҳсулотлар тайёрлаб беришди. Совет Иттифоқининг бевосита ёрдами ва техникавий кўмаги билан қурилган бу корхона республикадаги етакчи корхоналарнинг бири. Унинг коллективи Руминия химия саноати заводларида авж олиб кетган социалистик мусобақанинг олдинги сафида дадил бормоқда.

Руминия химиявий маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш суръатлари жиҳатдан кейинги йилларда жаҳондаги олдинги ўринларнинг бирига чиқиб олди. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар халқ хўжалигининг бу муҳим тармоғини ривожлантиришда республикага катта ёрдам бермоқдалар. Совет мутахассисларининг ёрдами билан мамлакатда бир қанча катта химиявий корхоналар қурилди. Совет Иттифоқи Руминияга аммиак, азот кислотаси, аммиакли селитра ишлаб чиқариш учун керакли машина-ускуналар етказиб берди.

Руминиянинг ҳозирги беш йиллик планида химия саноатини янада ривожлантириш кўзда тутилган. Республикада минерал ўғитлар ишлаб чиқариш 1975 йилда 2 миллион тоннадан ошиб кетади, яъни 1970 йилдагига нисбатан уч баравар кўпайтирилади, пластмасса ва синтетик каучук ишлаб чиқариш ҳам анча кўпайтирилади.

Ҳозирги вақтда Руминия ўзининг химиявий молларини жаҳондаги 80 мамлакатга экспорт қилмоқда. Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар Руминия молларининг асосий харидорлари. Шу беш йилликнинг охирига бориб, Руминия химия саноати маҳсулотини экспорт қилиш икки-уч баравар чамаси кўпайтирилади, деб мўлжалланмоқда.

СССР ҲУКУМАТИНИНГ ТУҲФАСИ

ХАНОЙ. (ТАСС мухбири). Хайфонда балиқчилик бош бошқармасига иккита замонавий янги кема топширилди. СССР ва Вьетнам Демократик Республикаси вакиллари балиқ овлайдиган ва иккита кемани балиқчилик бошқармасига топшириш тўғрисидаги акт имзолангандан кейин шу кемаларда Вьетнам Демократик Республикасининг байроқларини кўтариш тантанали маросими ўтказилди. Украин кемасозлари қуриб берган бу иккита траулер энди Хайфонда балиқ овлаш ва қайта ишлаш билан шуғулланувчи давлат корхоналаридан бириники бўлиб қолди.

Вьетнамда тинчлик ўрнатилганидан кейин республиканинг балиқчилик саноати янада ривожлана бошлади. Анъанавий жонкалар (балиқ овлайдиган кичкина кемачалар) ўрнини балиқ овлайдиган замонавий сейнерлар эгалламоқда.

Совет Иттифоқи топширилган траулерлардан сўнг яқин фурсатда Вьетнам Демократик Республикасига яна шундай иккита кемани текинга туҳфа қилади. Бу кемалар ҳозир Қора денгиз соҳилларидан ўтиб, Вьетнам томон йўл олди.

Польша Халқ Республикасининг пойтахти Варшава йилдан-йилга обод бўлмоқда. Бу ерда сўнгги йилларда кўплаб турар жой ва маданий-маиший объектлар қурилди.
СУРАТДА: шаҳардаги Маршалковский кўчасидаги савдо маркази.
М. Строков фотоси. ТАСС фотохроникаси.

„УЛАР ЎЗ КЕЛАЖАКЛАРИНИ ЯРАТМОҚДАЛАР"

«Дейли Уорлд» газетаси Кубада бўлган ва унинг бир қатор корхоналарида ишлаган америкалик ишчи Л. Лойднинг мақоласини босиб чиқарди. Новости матбуот агентлиги шу мақолани баъзи қисқартиришлар билан газетхонлар эътиборига ҳавола қилади.

Луис Мельян номидаги фабрика умуман олганда Қўшма Штатларда мен меҳнат қилган фабрикаларга ўхшайди. Деталлар конвейерлар бўйлаб худди ўшандай ҳаракат қилади, машиналар худди шундай гувиллайди.

Лекин сал вақтдан кейин мен жиддий тафовутни пайқадим. Чикагода биз заводга зарурат бўйсуниб келардик. Мен у ерда ўз ишини севган, ўз корхонасининг муваффақият қозониши учун жон куйдирган кишини ҳеч қачон кўрмагандим. Бу ерда, Кубада меҳнат бутунлай бошқача, ижодий характерга эга. Ишчилар жамият фаровонлиги учун меҳнат қилаётганини, халқ хўжалигини мустаҳкамлашда ҳар бир ишчи ҳисса қўшаётганини ҳис қилиб туради. Бу уларда мақсад бирлигини англаш, ўртоқчиликни ҳис этишни пайдо қилади. Мисол учун бирон ерда машина «инжиқлик» қилиб қолса, унинг атрофига дарҳол одамлар йиғилади. Улар уни қандай қилиб тузатиш кераклиги ҳақида жуда кўп таклифларни беришади. Шу туфайли иш жадалроқ ва самаралироқ давом этади.

Мен танишим Альфредо Росадонинг: «Эртага менинг фабрикамни кўргани келинг» деб айтганини эслайман. Унинг «менинг фабрикам» деб айтгани мени ҳайратда қолдирди. Бундай жумла Чикаго ёки Гэридаги ишчи оғзидан ғалати бўлиб эшитиларди. У ерда ўзи ишлаётган корхонани «меники» деб аташни ҳеч ким хаёлига ҳам келтирмайди.

АҚШнинг пўлат эритиш марказларидан бири бўлган Гэрида заводга нонуштамни ўзим билан бирга олиб борар ва каламушлардан сақлаш учун деворга осиб қўярдим. Кубада эса ишчилар озода ошхоналарда овқатланадилар, бу ерда уларга тўла ва текин овқат берадилар. Улар Гэридаги заводдаги сингари зинапоя ва пўлат тўсинлар устига ўтириб эмас, балки столлар атрофида стулларга ўтириб овқатланадилар. Бундан ташқари бу ерда қисқа вақтли танаффуслар берилиб ишчиларга сут ва енгил овқатлар тарқатилади. Бу чинакам танаффусдир. АҚШ заводларида эса конвейерлар бир неча минутга тўхтатилади ва ҳаддан ташқари чарчаганидан гаплашишга ҳам мадори қолмаган ишчилар доиг қотиб ўтиришади.

Гаванадаги корхоналарнинг бирида мен бир неча кўзи ожиз кишиларни кўрдим. Шунга қарамай улар станок олдида туриб ишлашади. «Революция бўлмаганида бизлар садақа сўрашдан бошқа иложи қолмаган гадойлар бўлардик, албатта, — деди менга улардан бири, — ҳозир биз ишлаб чиқариш процессида актив қатнашаяпмиз ва хушчақчақ турмуш кечириб ўзимизни жамият учун фойдали кишилар деб ҳис этаяпмиз».

Менинг кубалик ўртоқларимдан бири, Гаванадаги совун фабрикасида 25 йил ишлаган Рауль Руис революциянинг ишчиларга нималар берганини бирма-бир санаб кўрсатди. Бу меҳнат қилиш гарантияланган ҳуқуқ, текин медицина хизмати, ҳамма болалар учун мактаб ва болалар боғчалари, университетгача ҳамма даражаларда бепул ўқиш, ҳар бир ишчи учун тўланадиган бир ойлик отпуска, ҳомиладор аёллар учун тўланадиган уч ойлик отпуска, касал бўлиб қолганда иш ҳақининг сақланиши ва бошқа шу кабилардан иборат.

Кубаликларнинг ҳали кўпгина қийинчиликлари бор албатта, — деди Рауль,— лекин улар бу қийинчиликларни бартараф қилиш учун зўр бериб меҳнат қилмоқдалар. Улар ўз мамлакатларини, ўз келажакларини яратмоқдалар.

(«Дейли Уорлд» —АПН).

КЕМАСОЗЛИК КОРХОНАСИ РИВОЖЛАНМОҚДА

ВАРШАВА. Шецциндаги А. Варский номли кемасозлик заводи ўзининг бутун 25 йиллик тарихида ҳозиргидек гуркураб ривожланмаган эди. Ҳозирги беш йилликда бу корхонани ривожлантириш ва модернизация қилишга 1966—1970 йиллардагига нисбатан беш баравар кўп капитал маблағ сарфланади.

Бу капитал маблағларнинг кўпчилик қисми Шецин кемасозлари ишлаб чиқаришга одатланган типдаги кемаларни такомиллаштиришга сарфланади. Улар юк кемалари, машқ-транспорт кемалари ва илмий-тадқиқот кемалари қуришга айниқса кўпроқ ихтисослашганлар. Яқин фурсатларда бу корхонада химик калийлар, сочма юклар ортиладиган кемалар, контейнерлар, пассажирлар ва автомобиллар ташийдиган соллар (паромлар) сингари янги типдаги кемалар қуриш йўлга қўйилади. Шецин кемасозлик корхонаси бундан буён ҳар беш йилликда ўз маҳсулотини икки баравар кўпайтираверади.

Ишчиларнинг социал-маиший шароитини яхшиламоқ учун корхонада ҳамма чоралар кўрилмоқда. Социал-маиший объектлар қурилишнинг кенг программаси ишлаб чиқилди. Беш йилликнинг охирига бориб, кемасозлар дам олиш ва профессионал таълимнинг катта замонавий марказига эга бўладилар. Уларга иккита ётоқхона, кемасозлар уйи ва 800 ўринли истироҳат уйи қуриб берилади.

Бахтиёр болаларимиз меҳрибон мураббийлар қўлида яхши тарбия олиб, соғлом ўсмоқдалар. Собир Раҳимов районидаги 18-болалар боғчаси коллективи ота-оналарга беқад миннатдор.
СУРАТДА: меҳрибон тарбиячилардан бири Назира Зокирова ўз группасидаги кичкинтойлар билан машғулот ўтказмоқда.
Р. Иминов фотоси.

● *Саволларингизга жавоб берамиз*

Гражданларнинг ариза ва шикоятларини кўриб чиқиш

«Ҳурматли редакция, гражданларнинг таклифи, ариза ва шикоятларини сансалорликка солиш, уларга нисбатан бюрократларча муносабатда бўлган шахсларга қандай жазо берилади? Илтимос, шу ҳақда маълумот берсангиз.

С. ВАЛИЕВ,
К. ВАЛИЕВА».

Инсон тўғрисида ғамхўрлик қилиш, совет гражданларининг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш учун ҳар бир мансабдор шахс кишилардан келган таклиф, ариза ва шикоятларни ўз вақтида кўриб чиқиши зарур. Айрим мансабдор шахслар гражданларнинг хатларига, шикоят ва аризаларига эътиборсиз, бюрократик нуқтаи-назаридан қарайдилар. Шикоятларни белгиланган муддат ичида кўрмай, сансалорликка солиш ҳолларига йўл қўядилар.

КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашларнинг хатларини кўриб чиқиш ва меҳнаткашларни қабул қилишни ташкил этиш ишларини яхшилаш тўғрисида»ги қарорида ва СССР Олий Совети Президиумининг 1968 йил 12 апрель «Гражданларнинг таклифлари, ариза ва шикоятларини кўриб чиқиш тартиби тўғрисида»ги фармонида гражданлардан келган таклиф, ариза ва шикоятларни кўриб чиқиш нормалари кўрсатиб берилган.

Юқоридагиларга амал қилмаган мансабдор шахслар жиноят содир қилган бўладилар ва қилмишларига яраша жавобгарликка тортиладилар. Уларни жиноий жавобгарликка тортишда ва жазо тайинлашда хизмат соҳасидаги мутахассислиги ва иш тажрибасига ҳам қаралади.

Айрим мансабдор шахслар ариза, таклиф ва шикоят берган шахсларни қабул қилишда, уларга нисбатан қўполлик қиладилар. Ҳатто уларни таъқиб қилиш даражасига ҳам бориб етадилар. Бу совет аппарати ходимларининг обрўйини туширади. Гражданлар ўртасида норозилик келтириб чиқаради. Давлат ва халқ манфаатларига зиён келтиради.

Мансабдор шахс гражданларнинг таклиф, ариза ва шикоятларини кўриб чиқиши юзасидан белгиланган тартибни бузиши, сансалорлик қилиши, бюрократларча муносабатда бўлиши оқибатида, давлат ёки гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларига жиддий зарар етказади. Бундай шахсларга нисбатан, Ўзбекистон ССР жиноят-кодексининг 151/1 моддасига асосан, икки йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси берилади ёки улар бир йилгача ахлоқ тузатиш ишларига жалб этилади.

АВТОМОБИЛЬ ЙЎЛЛАРИДАН ЯНГИЛИК

ВАРШАВА. Польшада юклар ва пассажирлар ташишда автотранспортнинг ҳиссаси йилдан-йилга ортиб бормоқда. Ўтган йили мамлакат йўлларида 950 миллион тонна турли хил юк ва 1,5 миллиард пассажир ташилди. Маълумотларга кўра, шу асрнинг охирига бориб бу рақамлар тўрт баравар ортиши керак.

Юк ва пассажирлар ташишнинг ғоят катта оқими бошқариш системасини бугунданоқ такомиллаштиришни талаб этади. Шунинг учун ҳам автомобиль йўлларида ҳаракатни бошқаришда электрон-ҳисоблаш машиналаридан фойдаланиш масаласи кун тартибига қўйилди.

Вроцлав шаҳрида қизиқарли тажриба ўтказилди. Атиги 50 та юк ташийдиган машинага эга бўлган автотранспорт корхонаси компьютер ёрдамида транспортнинг янада такомиллаштирилган графигини ва ҳаракат маршрутини ишлаб чиқди. Электрон-ҳисоблаш машинаси транспортнинг бекор юришини тугатди. Натижада корхона 1,5 миллион злотий маблағни тежаб қолди.

Варшава автомобиль транспорти институти «Вроцлав тажриба»сидан ўрганиб, бутун мамлакат транспорт йўллари системасида компьютерларни жорий этиш лойиҳасини ишлаб чиқди. Бу лойиҳа олтита ҳисоблаш маркази ташкил этишни кўзда тутади. Ҳисоблаш марказларининг ҳар бири учта воеводликка хизмат қилади.

Мамлакатлар, одамлар, одатлар

СИНГАПУРДА ТРАНСПОРТ

С. СЕВАСТЬЯНОВ.

Сингапур ҳақидаги қўлланмада кўрсатилишича (мен уни самолётда сотиб олгандим) бу шаҳарда транспорт муаммоси аллақачон ҳал қилинган деб ёзилган эди. Қўлланма автори шаҳарда аъло даражали таксилар, қудратли автобуслар ўзига хос экзотик рикшалар четдан келган йўловчиларни кечаю-кундуз шаҳарнинг истаган чеккасига элтиб қўяди, деб таъкидлаган эди.

Самолёт қўнганидан кейин аэропорт биносида ҳужжатларимни расмийлаштирдим-да ташқарига чиқдим. Шу ондаёқ бир тўда одам атрофимни ўраб олди. «Булар фотомухбирлар бўлса керак. Мени аллақандай катта одам деб ўйлашапти шекилли», деган хаёлга бордим. Лекин улар ҳар томондан ёпирилиб келиб, мени кўтариб олишдида, такси бекатига судраб қолишди. Бекатда ерга қўйишди. Шу ондаёқ бир-бирлари билан ёқалашиб кетишди. Кейин пайқашимча, булар таксичилар бўлиб, мени қайси бири олиб кетишини тортишаётган экан. Ниҳоят, улардан бири мени шалоғи чиқиб кетган «Мерседес» машинасига итариб киритиб юборди. Оқ шим, майка, кийиб олган, ёмғирда бадани қорайиб кетган новча бир киши кабинага ўтирди-да, орқасига қараб инглиз тилини бузиб сўради.

— Қаёққа?

Мен жавоб беришга улгурмасимданоқ машина ўрнидан сапчиб юриб кетди. Ҳайдовчи билиб шундай қилган экан. Бўлмаса машина атрофини бошқа шоферлар ўраб ола бошлаган эди. Машина ҳаммани доғда қолдириб, бетон ётқизилган кўчадан елиб кетди.

Мен чор атрофни мириқиб томоша қилиш учун ташқарига қараб борар, кокос ўрмонлари, кичик қишлоқчалар, паст-баланд тепаликларни хотиржамроқ кўриб олгим келарди. Лекин атрофдаги манзарани кўриб улгура олмасдим. Спидометр стрелкаси энг чеккага ёнбошлаб, 160 миля рақамини кўрсатиб турар, машина бир нарсадан қуруқ қолгандек учиб борарди. Тўсатдан тормоз ғийқиллади. Бутун гавдам билан силкиниб, олд томондаги ойнага урилиб кетишимга оз қолди. Шу ондаёқ атрофимизга бошқа машиналар йиғилди. Уларнинг орасида янги ва эскиси ҳам, каттаси ва кичиги — ҳар турли машина бор эди. Бунинг устига ҳаммаси бараварига сигнал чаларди.

Ҳайдовчилар тоқати тоқ бўлиб светофорга тикилиб туришарди. Чорраҳага эса янгидан-янги машиналар келиб қўшилар, орқада турганлари олдингиларини итариб юборгудек бўлиб, тиқилишарди... Мен ўтирган машинанинг ҳайдовчиси сариқ чироқни кўрдию, машинани шиддат билан ҳайдаб кетди. Аммо чорраҳанинг ўртасига боришимиз билан қизил чироқ ёнди. Бизнинг ортимиздан келаётган машина чийиллатиб тормоз берди. Ёндош томондаги машиналар эса дарёдек оқиб устимизга бостириб кела бошлади. Банан ортилган юк машинаси бизнинг кетимиздан келаётган машинага келиб қарсиллаб урилди. Биз амаллаб «жанг майдони»дан омон чиқиб олдик. Таксичи эса машинасини тор кўчага урди. Бу ерда бозорча бор экан. Савдо қилаётган одамлар ўзини ҳар чеккага олиб қочишди. Қизиғи шундаки, биз ҳеч кимни майиб қилмадик. Фақат кўчма ошхонасини судраб кетаётган ошпазнинг аравачасини туртиб юбордик. Ҳар биттаси ярим метр келадиган лағмон хамирлари қўкиш суви аралаш башарамга урилди. Мен индамасдан юзимни артиб олдим.

Университетга етиб келганимизда кеч бўлиб қолган эди. Машина счётчиги анчагина пул ёзиб қўйибди. Яхшиямки бир ўзимман. Сингапурда ҳар бир йўловчи счётчикда кўрсатилган нархни алоҳида тўлаши керак.

Мен 10 долларни ҳайдовчига тутқаздиму, Сингапурда иккинчи марта таксига чиқмасликка қасам ичдим. Лекин эртасигаёқ яна машинага ўтириш зарурати туғилди. Негаки, университет шаҳардан 20 километр масофада жойлашган эди. Нима қилишимни билмай, шу ерда турадиган бир танишим билан маслаҳатлашдим.

Бунинг йўли жуда осон, — деди у. — Уғринча таксига ўтир.

— Қанақа ўғринча такси?

— Бу ерда шунақа таксилар кўп. Уларнинг қўлида ҳужжати бўлмаса ҳам, таксичилик қилишади..

Ноилож қолганимдан кейин шунақа таксилардан фойдаланишга қарор қилдим.

Бекатга келдим. Йўлкира ҳақини келиша бошладик. Гарчанд бир-биримизнинг тилимизга яхши тушунмасак ҳам шаҳарга бориш учун 7 доллар тўлашим кераклигини англадим. Агар таксига бошқа одамлар ҳам чиқса, кира ҳақи янаям арзон бўлар экан. Уғринча таксида расмий таксиларга нисбатан бошқачароқ ҳақ тўланишини шунда пайқадим.

Шундай қилиб, йўлга чиқдик. Назаримда машина юриб бораётган жойида тўкилиб, сочилиб кетадигандек туюларди. Унинг эски мотори инграр, эшиклари ёпилмас, синиб кетган деразалари шарақшуруқ қиларди.

Олдинда учта машина кўринди. Улар ҳам шаҳар томонга кетаётган экан. Ҳар учала машина бир-бирини қувиб ўтишга ҳаракат қилар эди. Қизиғи шундаки, мен ўтирган машина ҳам тўртинчи бўлиб бошқаларни қувишга ўтди. Йўлнинг кенглиги бор-йўғи 15 метр келарди. Бу ҳам етмагандек рўпарадан бир-бирини қувиб келаётган яна тўртта машина кўринди.

Мен даҳшат ичида кўзимни юмиб олдим. Кўзимни очганимда эса, машинамиз йўлдан юз метрча наридаги карам полизи ичида сакраб-сакраб юриб борарди. Машина ичи қайноқ тропик ҳаво билан тўлган, энди мотор яна ҳам аянчлироқ инграр, машинанинг эшиклари илгагидан кўчиб, аллақаерда тушиб қолган эди.

Ҳар қалай шаҳарга эсон-омон етиб келдик. Уғринча таксилар маълум бир жойгача қатнар экан. Мен сўнгги бекатда тушиб ўз ташвишим билан кетдим. Кечқурун яна ўша бекатга қайтиб келдим. Бошқа чорам йўқ эди. Одам кўп, такси эса йўқ. Ҳайдовчилар кўчанинг ўзида овқатланишарди. Бир ошпаз кўчага стол ва стулчалар қўйиб, шўрва билан савдо қиларди. Ниҳоят, ҳайдовчилардан бири полициячиларнинг кўзи тушмаслиги учун панароққа яшириб қўйган машинасини бекатга олиб келди. Машинага тўққиз киши чиқиб олди. Биров курсича кўтариб олган, яна бировнинг қўлида бир жуфт хўроз.

Скрипка кўтарган бир студент тиззамга ўтириб олди. Йўловчилар бемалол суҳбатлашар, қаҳ-қаҳ уриб кулишар эди. Чамаси улар бундай аҳволга кўникиб қолишган бўлса керак. Ҳайдовчи эса ҳамон йўлга чиқмас эди. Ниҳоят, ўнинчи йўловчи — сим қафасга тўтиқуш солиб олган киши келиб ўтирди. У олдинда, ҳайдовчининг ёнида ўтирган йўловчининг тиззасига ўтирди. Ниҳоят, йўлга чиқдик. Кўп юрмасимиздан хўрозлар билан тўтиқуш ўртасида жанг бошланди. Хўрозлар эгасининг қўлидан чиқиб кетиб бири ҳайдовчининг елкасига, бири машинанинг олд томонидан дераза олдига қўниб, тўтиқушни чўқилашга тушди. Тўтиқуш ҳадеб қандайдир сўзни қайтарар, бу маҳаллий тилдаги сўз бўлгани учун нима деяётганини мен тушунолмас эдим. Ёнимда ўтирган қизнинг қизаришига қараганда тўтиқуш хўрозларни боплаб сўкаётган бўлса керак. Ниҳоят, бу жанжал ҳайдовчининг жонига тегди шекилли, каттакон темир ключ билан ойна олдида турган хўрозни урди. Хўроз қақиллаб нари кетди. Аммо энди хўрознинг эгаси бақиришга тушди. Курсича кўтариб олган киши юкини менинг тиззамда ўтирган студентнинг скрипкаси устига ташлаб юборди. Энди булар жанжаллаша бошлашди.

Аммо бу сафар ҳам биз манзилга эсон-омон етиб олдик. Ҳар биримиз бор йўғи 70 центдан ҳақ тўлаб соғ-саломат уйимизга йўл олдик.

Уғринча таксичилар қаёқдан келиб қолганини кейинчалик билиб олдим.

Сингапур ҳукумати 50-йилларда шундай кичик мамлакатда таксининг бу қадар кўпайиб кетганлиги фойда келтирмаганлиги учун такси ҳайдаш ҳуқуқини кескин чеклаш ҳақида қарор чиқаради. Лекин бошида таксичиликка киришган одамлар охиригача ўз касбларига содиқ қолишади. Начора, сингапурликлар қайсар халқ бўлади. Шундай қилиб, оролда яширин равишда такси ҳайдаш билан шуғулланувчи корпорациялар пайдо бўла бошлайди. Корпорация аъзолари ўзларига хўжайин ва унинг ўринбосарларини сайлайдилар. Хўжайинлар кўпинча маҳаллий бадавлат кишилардан танланади. Корпорация бошлиқлари ҳеч қачон ўғринча таксини ўзи ҳайдамайди. У шаҳарнинг бирон салқин жойида айшини суриб яшайверади. Аммо яширин ташкилотга бириккан ҳайдовчилардан ширинкома олиб туради. Бунинг эвазига у ўғринча таксичиларни ҳимоя қилади. Улар полициячилар қўлига тушиб қолса, чиқартириб юборади. Контрабанда йўли билан мол оширишга раҳбарлик қилади. Хуллас, яширин таксичилар манфаатига нима-ики хизмат қилса, шу ишларнинг ҳаммасига бош-қош бўлади.

Уғринча таксичилар ҳам ўз хўжайинларига содиқ хизмат қилишади. Айтайлик, қайсидир мамлакатдан бирон бир кемада келган афюнни хўжайинга етказиб бериш керак бўлса, улар ҳозиру нозир. Хўжайиннинг бирон шериги меҳмонга келиб қолса, таксичи уни текинга истаган жойига олиб боради.

Таксичиларнинг ўзи сайлаб қўйган оқсоқоллар хўжайинга пора олиб бориш, пул тўплаб машина сотиб олиш каби «майда» ишларни бажаришади.

Уғринча таксичилар учун энг қийин нарса ўзлари қатнайдиган масофани белгилаб олишдир. Улар йўловчи ва қатнов масаласини талашиб автобус шоферлари ва расмий таксичилар билангина эмас, бегона корпорациядаги ҳамкасблари билан ҳам кўп жиққамушт бўлишади. Дастлабки пайтларда бундай олишувлар стихияли характерда бўлган. Бировнинг бошини ёриш, машиналарни ёндириб юбориш, двигателига қум тўлдириб қўйиш каби ишлар авжига чиқиб кетган. Айниқса автобус ҳайдовчилари бундан кўп азият чекишган. Қалбаки таксичилар оддий йўловчилар сингари автобусларга чиқиб ўтиришгану тушиб кетаётганда ўриндиқларни пичоқ билан дабдала қилишган, ҳар ёққа ҳар қандай хунук сўзлар ёзиб кетишлар авж олган.

Кейинчалик бундай рақобат хўжайинлар зиммасига кўчган... Бу ерда уруш-жанжаллар, бир-бирининг тумшуғига туширишлар йўқ. Хўжайинлар сиёсий ва иқтисодий мавқеидан фойдаланиб зиддият қилишади. Қалбаки таксичилар эса уларнинг раҳбарлиги остида ўз фаолиятларини кун сайин авж олдириб юборишяпти. Бунга ҳатто полиция ҳам кўникиб кетган. Қалбаки таксичиларни кўриб, кўрмаганга олиб тураверади.

Сингапурда турган пайтимда кўпинча шундай таксида юрдим. Маҳаллий аҳоли ҳам худди шундай қилади. Бунинг сабаби оддий: нима қилса ҳам тезкор ва арзон транспорт хизматингизга тайёр.

«Вокруг света» журналидан.

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

«Мосфильм» киностудиясининг «Телефильм» ижодий бирлашмасида А. Ивановнинг романи бўйича «Абадий даъват» рангли кўп серияли телевизион фильми суратга олинмоқда. Сценарий авторлари — К. Исаев ва А. Иванов, постановкачи режиссёрлар — В. Краснопольский ва В. Усков, операторлар — П. Емельянов ва В. Минаев. Бу ижодий группа «Соялар чошгоҳда йўқолади» телевизион фильмининг постановкаси учун 1973 йил давлат мукофотига тавсия этилган.

Томошабинлар кўз ўнгида экранда 1906 йилдан тортиб шу кунларгача бўлган катта давр гавдаланади.

Фильмда таниқли актёрлар Ада Роговцева, Ефим Копелян, Пётр Вельяминов ва бошқалар суратга олинмоқда.

СУРАТДА: навбатдаги кадрга тайёргарлик. ТАСС фотохроникаси.

Кунлардан бир кун...

Француз академиги Фонтенель бир куни икки ёш йигит билан ёнма-ён ўтириб қолди. Файласуф устидан кулиш мақсадида улар бир «илмоқли» савол беришди.

— Жаноб Фонтенель, айтинг-чи, француз тили қонуниятларига кўра «Бизга сув беринг» деган тўғрими ёки «Бизга сув келтиринг» деганими?».

— Бу ибораларнинг иккаласи ҳам сизга тўғри келмайди, жаноблар, — деди табассум билан файласуф. — Оддийгина қилиб: «Бизни суғоришга олиб боринг» десангиз, жуда тўғри бўлади.

* * *

Бир жойда машҳур пианиночи ва композитор Рубинштейн концерт бермоқда эди. Залга кираверишда санъаткорни хасислиги билан бутун шаҳарга танилган бадавлат бир хоним тўхтатди. У ҳеч уялмасдан, бепул киришга контрамарка сўради.

— Афсуски, — деди пианиночи, — менинг ихтиёримда фақат биргина жой бор.

— О, жуда соз! — деди қувониб хоним, — у қаерда экан?

— Рояль ёнида.

* * *

Бир куни машҳур композитор Игорь Стравинский меҳмонхонага бориш учун такси ёллади. Машина эшигига эгасининг фамилияси — «Стравинский» деб ёзиб қўйилган эди. Композитор жилмайиб, шофердан сўради:

— Сиз, тасодифан, машҳур музикачи ва композитор Игорь Стравинскийнинг қариндоши эмасмисиз?

— Шундай композитор ҳам борми? — деди ажабланиб шофер. — албатта бу ҳақда хўжайинимга айтаман. Шахсан ўзимнинг эса музикага ҳеч алоқам йўқ. Менинг фамилиям — Пуччини.

Чет эл калейдоскопи

НОЁБ ҲОДИСА

БУХАРЕСТ. Румин темирйўлчиси Думитру Бушан ўзи кутмаган ҳолда медицина оламида машҳур бўлиб қолди. Бу ғоят соғлом ишчи шу кунгача рентгенологлар кўригидан ўтмаган эди. Уни рентген нури билан биринчи кўришдаёқ врачлар ва Бушаннинг ўзи ҳайрон бўлиб қолишди, унинг юраги ҳамма одамларникидек кўкрагининг чап томонида эмас, балки ўнг томонида экан.

Врачлар бу ғайритабиий ҳол темирйўлчининг соғлиғига таъсир қилмайди, дейишди.

Икки минг йил бурунги жарроҳлик асбоби

БУХАРЕСТ. Румыния археологлари Бистрица уездида қазиш ўтказаётганларида эрамиздан олдинги иккинчи асрга тааллуқли трепан (хирурглар ишлатадиган темир арра) топиб олишди. Бу нодир топилдиқ Европанинг мана шу қисмида бундан икки минг йил бурун ҳам хирурглар суякларни кесиш операциясини ўтказган эканлар, деб даъво қилиш учун асос бўла олади.

(ТАСС).

Иссиқ ёз кунида.

Камера пресс — ТАСС фотоси.

ОСИЁНИНГ ЭНГ КАТТА АРХИВИ

ДЕҲЛИ. Ҳиндистоннинг миллий архивини Сувайшдан шарқ томондаги Осиё мамлакатларидаги архивларнинг ҳақли равишда энг каттаси дейиш мумкин.

Бу архив 1947 йилда Ҳиндистон ҳукумати ихтиёрига ўтказилгандан бери бутун мамлакатда тўпланган жуда бой материаллар билан тўлдирилди. Ҳиндистоннинг ўн мингта харитаси ва бир ярим миллион қалин папкаларидан иборат архив материаллари ўрганилишга муштоқ бўлиб ётибди.

Архивда Ҳиндистоннинг ҳозирги ҳукмрон Ҳиндистон Миллий конгресс партиясини ташкил этган Ҳиндистон миллий—озодлик ҳаракатининг актив иштирокчилари бўлган атоқли арбобларнинг шахсий ҳужжатлари ва ёзишмалари, Рабиндранат Тагор ва ҳинд адабиётининг бошқа классикларидан қолган қўлёзмалар сақланмоқда. Бу архив жавонларида 200 мингта нодир китоблар ва журналлар бор. Деҳлининг Жанпатх кўчасидаги архив биносининг ўқиш зали шуғулланувчилар учун жуда ўнғай.

(ТАСС).

ФУТБОЛ

ОРАЛИҚ ФИНИШДА

«А» класс иккинчи группа РСФСР олтинчи зонаси командалари ўртасида футбол бўйича мамлакат чемпионатининг биринчи давра ўйинлари ниҳоясига етди. Ана шу группада беллашаётган Ўзбекистон коллективларининг аҳволи қандай?

Шуни айтиш керакки, республикамиз командалари оралиқ финишга қувонарли натижалар билан келганлари йўқ. Фақат Термизнинг «Автомобилист» командасигина чемпионатнинг биринчи даврасини пешқадамлар группасида якунлади. Мавсумнинг бошларида бу команда ўзининг ҳужумкорлиги билан кўпчиликнинг эътиборини қозонган эди. «Автомобилист» футболчилари дастлабки тўрт учрашувда ўз рақиблари дарвозасига 9 тўп киритишганди. Аммо кейинчалик ҳужумчиларнинг тиғи ўтмаслашиб қолди. Қолган 11 ўйинда термизликлар саккизтагина тўп киритишди.

Ҳозир «Автомобилист»нинг ҳимоя чизиғи яхши ўйин кўрсатмоқда. Ўтказиб юборилган тўплар бўйича команда ҳозир олтинчи зона клублари ўртасида биринчи ўринни эгаллаб турибди. 15 учрашувда термизликлар ўз дарвозаларидан атиги саккиз тўп ўтказиб юборишди. Агарда «Автомобилист» футболчилари иккинчи даврада ўз мухлисларини ҳужумкор ўйин билан мамнун этишса, команда турнир жадвалида юқори ўринлардан бирини эгаллаши мумкин.

Кейинги икки чемпионатнинг совриндори — «Янгиер» биринчи даврани еттинчи ўринда тугаллади. Янгиерликлар атиги 14 очко тўплашди. Команданинг юқори ўринлардан бирини эгаллашига тўсқинлик қилаётган нарса — ҳужумнинг самарали эмаслигидир. Янгиерликлар биринчи даврада рақиблари дарвозасига атига 15 тўп киритишди, ўз дарвозаларидан эса 11 тўп ўтказиб юборишди.

Жиззахнинг «Труд» ҳамда «Янгиариқ» командалари турнир жадвалининг ўрталаридан ўрин эгаллаб туришибди. Жиззахликлар ҳозирча ўнинчи, «Янгиариқ» саккизинчи ўринда.

Фарғонанинг «Нефтяник» ва Андижоннинг «Андижанец» командалари эса биринчи даврани охирги ўринларда якунлашди. Агарда андижонликлар учун муваффақиятсизликнинг сабаби бўлса, — команда мамлакат биринчилигида биринчи йили иштирок этаяпти. Бир неча йиллардан бери чемпионатда иштирок этаётган фарғоналиклар учун турнир жадвалининг охиридан иккинчи ўрин ҳеч ярашмайди.

Энди командаларнинг биринчи давра ўйинларидан сўнг турнир жадвалидаги мавқеи билан танишинг:

	Ғ	Ғ-11	М	Т-н.	О
«Динамо» (Целиноград)	9	1	5	19—12	19
«Трактор» (Павлодар)	9	0	6	23—12	18
«Восток» (У—К.)	7	3	5	19—11	17
«Автомобилист» (Т.)	6	4	5	17—8	16
«Олатоғ» (Жамбул)	7	2	6	18—11	16
«Автомобилист» (Қ. У.)	7	2	6	20—21	16
«Янгиер»	7	0	8	15—11	14
«Янгиариқ»	6	2	7	12—12	14
«Енбек» (Жезқазған)	5	4	6	14—16	14
«Труд» (Жиззах)	6	1	8	17—18	13
«Спартак» (Семипалат.)	6	1	8	18—19	13
«Зауралец» (Курган)	5	2	8	16—14	12
«Нефтяник» (Тюмень)	4	3	8	11—21	11
«Андижанец»	4	0	11	17—26	8
«Нефтяник» (Фарғона)	3	1	11	13—21	7
«Нефтяник» (Ленин р-н)	2	1	12	11—29	5

Д. ДМИТРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7|VIII да **Ой тутилган тунда**, 8|VIII да **Йўқолган узук**.

КИНО

7 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Уз хоҳиши билан — «ВОСТОК» (жуфт соатларда), ҲАМЗА номли, (тоқ соатларда), «МОСКВА», «СПУТНИК» (кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (19.00, 21.00), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (19.00);

Дунё — «КЎКЧА» (кечқурун);

Иродали қиз — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кечқурун);

Беҳуда шов-шув — САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун);

Яшасин севги! — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (20.45);

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (20.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Эрамиздан миллион йил аввал — ТЕЛЬМАН номли.

Онтарио бўйидаги саргузаштлар — «РАКЕТА».

Уз хоҳиши билан — «ФЕСТИВАЛЬ»;

Иродали қиз — «ХИВА»;

Россия салтанатининг тожи — КИРОВ номли.

8 АВГУСТДА

ҚИШКИ БИНОДА

Уз хоҳиши билан — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК» (жуфт соатларда), «МОСКВА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (19.00, 21.00).

Дача — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Дунё (11.00, 14.00), **Қора лола** (15.00, 18.00, 21.00): — «КЎКЧА»

Тилла зирак — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Беҳуда шов-шув — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — НАВОИЙ номли (13.40, 20.00).

Уч мушкетер — «ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 13.00, 16.00).

ЁЗГИ БИНОДА

Лаутарлар — ТЕЛЬМАН номли.

Фанфан-Тюльпан — «РАКЕТА», КИРОВ номли.

Уз хоҳиши билан — «ФЕСТИВАЛЬ».

Иродали қиз — «ХИВА».

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

10, 11 АВГУСТ КЕЧ СОАТ 8 ДА

КАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Тожикистон ССР телевидениеси ва радиоси солисти, Тожикистон ССР халқ артисти

БАРНО ИСҲОҚОВА

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: МУҲАББАТ ШАМАЕВА, ҚУВОНДИҚ ИСКАНДАРОВ, ДИЛБАР АБДУЛЛАЕВА, ЖУМАНАЗАР БЕКЖОНОВ;

Солистлар: Дилором ҚАЮМОВА, София БАДАЛБОЕВА (Тожикистон ССР Телевидениеси ва радиоси солисти). Собир МАҲКАМОВ, Берта БАДАЛБОЕВА (Тожикистон ССР).

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Музика раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист САЛОҲИДДИН ТУХТАСИНОВ.

Программани — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ҒУЛОМ ТОЖИ-АЪЛОЕВ олиб боради.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

ТЕЛЕВИЗОР

7 АВГУСТ

СЕШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 Телевизион қўғирчоқ театри (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.05 «Қизча ва фил». Болалар учун мультфильм. 19.25 Халқ контроли экрани. 19.55 «Ахборот» информацион программаси. **Узбек тилида:** 20.10 «Ешлик» студияси кўрсатади. «Биз китоблар яратамиз». 20.30 Ўн минут музика. 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 «Пойтахтимиз меҳмонлари». СССР халқ артисти Аҳмад Бобоқулов. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 22.30 Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. Экономика факультети. 23.00 «Объективда ҳаёт». Кинокўрсатув.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 «Китоб жавони». Кўрсатувни ёзувчи С. Баруздин олиб боради. 19.25 Рангли телевидение. «Сизнинг мулоҳазангиз». Музикали программа. 20.00 Донецк области Ватанга рапорт беради. 20.50 Рангли телевидение. «Рустам ҳақида достон». Бадиий фильм. 2-серия. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 22.00 Ҳужжатли фильмлар экрани. **Москва кўрсатади.** 22.30 «Балли, ёшлар». Қурувчи қизлар мусобақаси. 23.45 Спорт кундалиги. 24.00 Кўрсатувлар программаси. 00.05 Москва кўрсатувларининг охири.

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Тошкент янгиликлари. 19.10 Врач маслаҳати (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.20 «Тугалланмас Арктика». Кинофильм. 19.40 «Классик балетлардан парчалар». Фильм-концерт. 20.20 Реклама. 20.30 «Қора рицарнинг тугатилиши», Телевизион спектакль.

8 АВГУСТ

ЧОРШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси, 12.35 Янгиликлар. 12.45 Концерт. 13.15 «Онамларнинг мактаби». 13.45 Рангли телевидение. «Рустам ҳақида достон». Бадиий фильм. 2-серия. 15.15 «Халқ истеъмол моллари — халққа!» Телевизион очерк. 15.45 Москва концерт заллари бўйлаб. 16.20 Телевизион ҳужжатли фильм. 16.35 Кўрсатувлар программаси. 16.40 Янгиликлар. 16.50 Ўқувчилар учун. В. Коростилев ва М. Львовский. «Димканинг саргузаштлари». Марказий болалар театрининг спектакли. 17.20 Рангли телевидение. Концерт. 18.00 Рангли телевидение. Болалар учун. «Қўғирчоқ магазинида». **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Узбек тилида:** 18.35 Кичкинтойлар учун. «Бойчечак» программаси. 19.05 «Майдонда биринчи марта». Мультфильм. 19.15 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 19.30 «Ўзбекистон чорвадори» программаси. Самарқанддан олиб кўрсатилади. 20.00 Ўн минут музика. 20.10 «Ахборот» информацион программаси. 20.30 Еш ижрочилар концерти. **Москва кўрсатади.** 21.30 «Вақт» информацион программаси. 22.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Заря» (Ворошиловград) — «Спартак» (Москва) Ворошиловграддан олиб кўрсатилади.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 10.55 Кўрсатувлар программаси. 11.00 «Звёздочка». Телевизион альманах. 6-сон (рус тилида). 11.45 «Олтин соат». Бадиий фильм (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 18.30 «Тўп, тўп, тўп». Илмий-оммабоп фильм. 18.40 Концерт. 19.30 «Заминни қандай қадрламоқ керак». Телевизион очерк. 20.00 Рангли телевидение. Курск жангининг 30 йиллиги олдидан. «Ҳалоскорлик». Бадиий фильм. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 21.30 «Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили». 22.00 Бадиий фильм (рус тилида).

Учинчи программа. Тошкент кўрсатади. 19.00 Тошкент янгиликлари. 19.10 «Ўталмаган бурч». Бадиий фильм. (ўзбек тилида). 20.30 Реклама. 20.40 А. Софронов. «Бўрон». Чимкент области рус драма театрининг спектакли.

ҲУРМАТЛИ ХАРИДОРЛАР!
Тошкент Бош универмагида
10 АВГУСТДАН БОШЛАБ

МАКТАБ БОЗОРИ ОЧИЛАДИ

Бозорда мактаб-ёзув буюмлари ва канцелярия молларининг кенг ассортименти сотилади.

БОШ УНИВЕРМАГГА МАРҲАМАТ!

«ГОЛОДНОСТЕПЬСТРОЙ»ГА ҚАРАШЛИ АВТОМОБИЛЬ БОШҚАРМАСИНИНГ 2-АВТОТРАНСПОРТ КОНТОРАСИГА

автоэлектриклар, куч қурилмалари бўйича электриклар, дизель моторларини, дизель машиналари агрегатларини ва ускуналарни ремонт қилиш бўйича слесарлар, автослесарлар, дизелчи-шофёрлар, фрезерчилар, шлифовкачилар, токарлар, темирчи, таъминот бўлимининг бошлиғи

КЕРАК

Иш ҳақи — вақтбай ва ишбай, қўшимча равишда 30 процент коэффициент тўланади. Ёлғиз кишилар — ётоқхона билан, оилалилар — бир йил мобайнида квартира билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Янгиер шаҳар, «Ўзбекистон 40 йиллиги» кўчаси, 31-уй.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КУЧАСИ, 15-УЙ,

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02-49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81.42.

ИНДЕКС 64579. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри, Р—03575. Нашр В—2546.